VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

LIX METAI 39 N — PENKTADIENIS 1945 M RUGSĖJO (SEPT.) 28 D. — KAINA 5 CENTAI

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
SEP 29 1945
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

Ateinančių metų vasario mėnesį Vienybė minės savo įsikūrimo 60 metų jubiliejų. Ta proga, ruošiamas specialus Vienybės numeris, kuriam prašoma siųsti atitinkamų raštų

New York Public Library 470 Fifth Ave.

DABAR

Siūlo bendrą akciją
Ar ALT tai priims?
Kagi tai reiškia?
Tikrai "žemos rūšies"

JUOZAS TYSLIAVA

Šiame Vienybės numeryje, pirmame puslapyje, dedame Amerikos Lietuvių Misijos valdybos laiško tekstą, kuriame Amerikos Lietuvių Tarybai siūloma skubi, bendra akcija Washingtone.

Kitais žodžiais tariant, jeigu šį siūlymą ALT vadai priimtų, tai spalių arba lapkričio mėnesių laikotarpyje galėtų įvykti VISUOTINIS seimas Washingtone.

ALT šaukiamojo seimo Chicagoje negalima vadinti visuotiniu, kol į jį nebus įtrauktos visos mūsų kovos dėl Lietuvos laisvės organizacijos.

Pagaliau, toks visuotinis seimas turi įvykti ne Chicagoje, o Washingtone, kur yra Lietuvos nepriklausomybės raktas.

**
*

Ir Naujienų redaktorius sako, kad "perdaug atidėlioti Amerikos Lietuvių Kongreso šaukimą būtų rizikinga."

Tai faktas. Skubi ir, pilna ta žodžio prasme, BENDRA akcija turi būti daroma tuojau.

Amerikos lietuvių balsas už Lietuvos laisvę turi būti keliamas ne Chicagoje, bet Amerikos sostinėje.

Tam tikslui ALM turi rezervavusi ir vietą ir laiką Washingtone.

Ir jeigu tik ALT vadovybė priims ALM siūlymą, tai toks, visuotinis seimas tikrai įvyks.

**
*

Įsivaizduokite, koks tai būtų Amerikos lietuvių vieningumo triumfas, jeigu ALT vadai priimtų ALM siūlymą.

Mūsų visuomenė seniai maldaute maldauja savo vadus susitarti dėl bendros, vieningos akcijos kovoje dėl Lietuvos laisvės.

Ir, pagaliau, kodėl jiems, tiems mūsų vadams, nesusitarti?

Ar todėl, kad Lietuvai gresia amžinoji verguvė?

Ar todėl, kad Lietuvos tremtiniai, išblaškyti po visą pasaulį, kruvinomis ašaromis maldauja mūsų pagalbos?

Ar todėl, kad to reikalauja kiekvieno doro lietuvio sąžinė?

**
*

Didžioji Amerikos spauda jau pradeda byloti apie taikos pralaimėjimo galimumus.

Pavyzdžiui, The New York Times sako, kad "we can lose the peace."

Kiti, taip pat įtakingi Amerikos spaudos organai, tiesiog sako, kad naujas pasaulinis karas neišvengiamas...

Ką tai reiškia?

Tai reiškia, kad tarp totalitarinės Rusijos ir demokratinių valstybių nebuvo ir nėra santaikos.

Tai reiškia, kad Stalinas, kaip ir Hitleris, yra demokratijos, laisvės ir taikos priešas.

**
*

Naujienų redaktorius rašo, kad "misionieriai... siūlą kandidatu į SLA prezidentus adv. F. J. Bagočių."

Tame, žinoma, yra tiek tiesos, kiek ir kitoje p. Grigaičio pastaboje, kur jis sako, kad "misionieriai... bandė iš Lietuvos nelaimės pasidaryti sau politinio kapitalo ir pasi-

Misija Siūlo Tarybai Bendrą Akciją

EUROPA NAUJO KARO IŠVAKARĖSE

Sąjungininkai nesusitaria dėl Vokietijos

Washingtone kalbama, kad politinė padėtis Europoje yra toli gražu nepatenkinama. Iš gerai informuotų šaltinių patirta, kad sąjungininkų bėdos okupuotoje Vokietijoje tik dabar prasidėjusios.

Pirmiausia, sąjungininkai iki šiol dar nėra susitarę dėl Vokietijos ateities. Be to, šią žiemą Vokietijos gyventojams gali tekti badauti.

Politiniai, Vokietija gali būti pusiau perskelta. Jeigu tai įvyktų, rytinė Vokietija, kuri dabar yra rusų okupuota, galutinai atsidurtų sovietų valdomoje Europos sferoje. Tuo tarpu visa vakarinė Vokietija, žinoma, būtų anglų ir amerikiečių įtakoje.

Kiek tai liečia ekonominę Vokietijos padėtį, tai atrodo, kad Amerikai teks rūpintis, bent šią žiemą, jos gyventojų maitinimu.

Aplamai, atrodo, sąjungininkų reikalai Vokietijoje yra gana blogi. Bendrą padėtį sunkina dar tas faktas, kad keturiose skirtingose okupacinėse zonose nėra susitarimo tarp sąjungininkų vadovybių.

Washingtone kalbama, kad esama padėtis Europoje vedanti į naują pasaulinį karą.

Savaime suprantama, kad tokio naujo karo kaltininkų būtų Sovietų Sąjunga, kuri, kaip ir Hitlerio Vokietija, tęsia imperialistinę politiką.

Dar vienas Trijų Didžiųjų susitikimas

Manoma, kad netrukus įvyks dar vienas Trijų Didžiųjų, Trumano, Stalino ir Attlee pasitarimas išaiškinti svarbiausias Europos taikos problemas.

Tokios nuomonės kai kuriuose sluogsniuose reiškiam, todėl, kad užs. ministrų konferencija Londone, posėdžiavusi dvi savaites, dar nieko iki šiol nenutarė. Šiai sesijai pasibaigus, numatoma šaukti dar vieną posėdį gruodžio mėnesį, bet jis galės įvykti tik tokiu atvejų, jei kai kurie klausimai, patiekti užsienių ministrams spręsti, bus iki to laiko išlyginti.

Gen. Patton vėl "ant karpeto"

Gen. Eisenhoweris pareikalavęs gen. Patton, Bavarijos gubernatorių, pasiaiškinti dėl to, ką jis neseniai yra pasakęs apie nacių partiją, lygindamas ją su demokratų ir respublikonų partijomis Amerikoje.

— Į Varšuvą atvyko prof. Lange, JAV ambasadorius Lenkijai.

Trumano dovana generolui de Gaulle

Prezidentas Trumanas šiomis dienomis generolui de Gaulle padovanojo liuksusinį transporto lėktuvą, kainavusį daugiau 385 tūkstančių dolerių.

Prezidento dovana Washingtone sukėlė visokių kalbų. Kai kurie jau pradėjo svarstyti iš legališkosios pusės, ar prezidentas Trumanas turėjo tesės tokią didelę dovaną duoti svetimos valstybės galvai. Tokio įstatymo, žinoma, nesurado, bet pasitenkino precedentu, kad "Rooseveltas taip darydavo."

Lenkijos laivyno admirolas... rusas

Maskvos palaikoma Varšuvos valdžia paskyrė Lenkijos laivyno viršininku rusų admirolą Abramovą.

Pasirodo, kad visi aukštesnieji Lenkijos laivyno karininkai šiuo metu yra Skotijoje ir Italijoje. Lenkijoje nėra net žemesnio laipsnio jūrų karininkų. Todėl speciali Varšuvos valdžios misija netrukus vyksta į Angliją derėtis dėl tų karininkų grįžimo į Lenkiją.

Anglijos ir Švedijos uostuose dar vis tebestovi visi Lenkijos karo laivai. Neseniai sovietai padovanojo Lenkijai keletą smulkesnio tipo laivų.

Šiomis dienomis paaiškėjo, kad japonai nužudę tris Amerikos lakūnus, dalyvavusius pirmame Tokio bombardavime.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS BYLĄ GALIMA LAIMĖTI TIK WASHINGTONE

— Sako ALM valdyba savo laiške į ALT vadus

Šiomis dienomis ALM valdyba kreipėsi į ALT vadovybę su toko turinio laišku:

Amerikos Lietuvių Misija siūlo Amerikos Lietuvių Tarybai pasitarti dėl bendros ir skubios akcijos Washingtone. Be to, Amerikos Lietuvių Tarybai pranešame, kad iš audiencijos pas Valstybės pasekretorių Dean Acheson, rugsėjo 20 d., Amerikos Lietuvių Misija oficialiai patyrė, jog Lietuvos nepriklausomybės bylą galima laimėti tik su skubia akcija Washingtone, ir kad, akivaizdoje dabartinės padėties, rengimas kongreso Chicagoje ar kitoje pašalinėje lietuvių kolonijoje, gruodžio mėnesį, nesudarys lemiamos pagalbos Lietuvos laisvės kovoje. Taipgi pranešame, kad vieš bučio ir salės patogumus galima gauti Washingtone spalių arba lapkričio mėnesiais ir kad mums draugingi kongresmonai yra pasirengę remti reikalingą akciją.

Kadangi ši akcija yra skubi, todėl prašome pranešti mums poros dienų bėgyje, ar sutinkate šiuo reikalu su mumis pasitarti.

AMERIKAS LIETUVIŲ MISIJOS VALDYBA:
Ant. A. Olis,
Al Kumskis,
K. S. Karpius,
P. J. Zuris,
J. Tysliava.

MINISTRŲ KONFERENCIJA LONDONE

Arba kaip diplomatai kapojasi liežuviais

Besibaigianti užsienio reikalų ministrų konferencija Londone buvo įdomi tuo, kad penkių didžiųjų valstybių diplomatai savo posėdžiuose dažnai kalbėdavosi... nediplomatiškai.

Pavyzdžiui, viename tos konferencijos posėdyje Molotovas prikaišioje Bevenui tai, kad jis palaikąs "antidemokratinę valdžią Graikijoje." Bevenas, nieko nelaukęs, kirto atgal taip:

"Aš neleisiu tokiu tonu apie save kalbėti..."

Kitame posėdyje Molotovas staiga pasiūlė nustatyti "bendrą politiką Tolimuose Rytuose."

Molotovo nuomone, gen. MacArthuras Japonijoje neturįs teisės nieko veikti be tokios bendros sąjungininkų komisijos sutikimo.

Į tai Byrnes atsakė:

"Jeigu aš neklystu, mes atvykome į Londoną svarstyti išimtinai Europos reikalus..."

Iš to galima spręsti, kokioje nuotaikoje ėjo be jokių pasekmių pasibaigusi "penkių didžiųjų" konferencija Londone.

LONDONE PATARIAMA NESKUBĖTI SU BALTIJOS PABĖGĖLIŲ EMIGRACIJA

Nežinomo rytojaus akivaizdoje ir ypač dėl nepaprastai sunkių tremtinių gyvenimo sąlygų Vokietijoj, Baltijos kraštų pabėgėlių tarpe dažnai kyla pagrįsto susidomėjimo tolesnės tų pabėgėlių emigracijos reikalu. Kaip žinia, tam jau atliekami kai kurie sąlygų aiškinimai ir pasiteiravimai.

Pastaruoju metu vienas iš atsakingų ir Baltijos tautų pabėgėlių sluogsniuose kvalifikuotų asmenų šį klausimą konkrečiai iškėlė atitinkamose Londono įstaigose. Jam čia buvo atsakyta, kad **tuo tarpu su Baltijos kraštų pabėgėlių emigracija netenka skubėti.**

Sunku dar pasakyti, ar tas neskubėjimas rištinas su dabartiniais dideliais transporto bei tautų kilnojimosi sunkumais, ar kad britai numato ateityje galimumus kitokiam ir naturalesniam Baltijos tautų pabėgėlių reikalui išspręsti... Tikėkim neperduoti sovietams.

Berlyne rasti nacių planai, pagal kuriuos 1940 m. rudenį vokiečių štabas buvo numatęs okupuoti Angliją. Pirmiausia buvo planuojama įsiveržti į pietinę ir pietvakarinę Anglijos dalį. Šioje operacijoje turėjo dalyvauti apie 600,000 karių.

Taip atrodo tas atomo bomb os sunaikintas Hiroshima miestas Japonijoje.

APIE ATLANTO BENDRUOMENĘ

Arba Lipmanno idėjos ir jų liūdni vaisiai

(Specialiai Vienybei iš Europos)

Šimtai milijonų europiečių šiandien kraipo galvomis, nebegalėdami suprasti į kokią balą jie pateko, kaip iš tos balos dabar išbristi, kas čia su jais daroma ir kas reikėtų daryti. Penkių užsienių reikalų ministų nuolatinė konferencija Londone, anglų prancūzų santarvės ieškojimas, Vakarų demokratijų bloko steigimas, kivirčiai dėl Rytų Europos, — štai gal pagrindiniai punktai, dėl kurių tariamasi. Tariamasi ir nesutariama, siūloma ir vėl atmetama, statoma ir vėl griaunama.

Ir galų gale niekas nebesupranta: kokia čia velniava darosi? Skelbiama jog karas pasibaigė ir dabar prasidės atstatymas. Bet kai pažiūrima į to "atstatymo" konkrečias pastangas, milijonams stebėtojų pradeda darytis aišku, jog vienų sąmoningai, o kitų dėka aklumo Europoje ruošiama tokia anarchija, kokios šis kontinentas gal dar nematė nuo šimetinio karo laikų...

GERAI INFORMUOTAS PRANAŠAS

Vis dėlto yra siūlo galas, už kurio nusitvėrus galima žymiai geriau suprasti mūsų dabartinės europinės painiavos priežastis ir prigimtį. Žmonės greit viską užmiršta ir paskui nebesupranta ir stebisi: kodėl įvykiai teka šitaip, o ne kitaip? Jei jie nepamirštų, pamatytų, kad čia nėra nieko netikėta ar neparuošta, o kad visa tai buvo jau iš anksto suplanuota ir taip norėta.

O kas ir kaip buvo suplanuota?

Rooseveltas, Churchillis, Stalinas per visą karą labai daug prikalbėjo. Būta taipgi nemažai "čarterių" ir "deklaracijų." Užteko laiko dabar įsitikinti, kad visa tai buvo tik žodžiai, propaganda — susirasti ko daugiausia Europoje šalininkų. Apie tų "čarterių" pažadų ištesėjimą niekas rimtai nė negalvojo... Gi kokie buvo tikrieji didžiųjų kariauninkų siekimai, buvo sunku iš jų miglotų žodžių suprasti. Po slaptų pasitarimų, kuriuos palydėdavo gražūs, daugiaprasmiai komunikatų žodžiai, pasaulis pamažu pamatydavo atskleidžiant uždangą, — kai išvysdavo **darbus ir faktus.**

O tačiau buvo vienas, kuris anksčiausiai už kitus mėgino ieškoti tiesos ir stengėsi skelbti nuogą tiesą. Tai — žinomas Amerikos žurnalistas Walter Lipman'as. Jis rašė straipsnius ir leido knygas. Per karą mes jau žinojome apie jas iš radijo pranešimų Europos tautoms. Žinojome iš tendencingų vokiečių spaudos komentarų. Pagaliau, gavome patys tų knygų pasiskaityti.

Ir šiandien labai aišku: — W. Lipmann'as buvo geras, gal iš visų geriausias pranašas. O jei nevartotume to žodžio, tai turėsime pasakyti, kad jis buvo vienas iš nedaugelio žurnalistų, labai gerai ir iš gerų vietų informuotas apie tikruosius didžiųjų sąjungininkų siekimus ir pokario Europos planus. Kad jis neišlaužinėjo iš piršto savo teorijų apie "Alanto bendruomenę," rodo neabejotinas faktas, jog pagal tuos jo nubrėžtus planus dabar viskas daroma. Pradedant nuo Teherano, per Jaltos, Potsdamo konferencijas ta pati gija nuveda į Londoną. De Gaulle pasiūlymai (jam grįžus iš pasikalbėjimų Washingtone) apie prancūzų, anglų ir kitų vakariečių sąjungos sudarymą — irgi tai ta pati daina.

Visa tai iš anksto paskelbtiems Lipmann'o išvedžiojimams suteikia žymiai daugiau reikšmės, negu šiaip jau eilinio žurnalisto samprotavimams. Jis buvo ne vien pranašas, — jis buvo iš anksto gerai informuotas "pranašas." Gal būt dabar tiksliau —Baltųjų Rūmų ruporas. O kadangi Londonas paprastai derinasi su Washingtonu, — tai ir viso anglosaksų pasaulio sumanymų skelbėjas.

O ką gi jis "išpranašavo" jau nuo 1943 metų?

DIDŽIŲJŲ "BLOKŲ" PRIPAŽINIMAS

Savo knygose U. S. Foreign Policy ir ypač U. S. War Aims jis plačiai išnagrinėja keturių didžiųjų valstybių sąjungos reikšmę kovoje prieš Vokietiją ir piešia priemones ateities pastoviai taikai suorganizuoti. Jis mėgsta pabrėžti savo sistemos realizmą: nesivaikyti fantazijų ir statyti iš tokio molio, kokio pasaulis turi.

Jis pripažįsta, kad pasaulis yra išsidalinęs į tam tikrus didelius susigrupavimus, "blokus," arba "sistemas." Vienoda tvarka ir visų bendradarbiavimas draugėje būtų sunku įvesti. Tad tegu išsikristalizuoja atskiri dideli blokai, kuris kiekvienas savo zonoje galės įmanomai suorganizuoti ir vadovauti tautoms.

Tokių blokų pasaulyje jis pripažįsta du, net tris. Vienas — tai Sovietų Rusijos "sistema." Antras — Kinijos "sistema." Ir trečias, pats svarbiausias ir mums įdomiausias — "Atlanto bendruomenė."

"Atlanto bendruomenė" tai — jūs, Amerika, ir mes —Europos šiaurės, vakarų ir pietų pakraščiai, plus dar keli žemės gabalai už vandenynų. Šiai bendruomenei reikia tarpusavy bendradarbiauti, ypač saugumo ir apsigynimo sumetimais. Šioje zonoje didžiosios valstybės, pirmoje vietoje Amerika ir Anglija, negali viena be kitos apseiti. Joms reikia vesti bendrą karo, ūkio ir užsienio politiką. Šitokia "Atlanto sąjunga" būtų nenugalima galybė, garantuotų taiką ir gerovę savo zonos tautoms ir nesveriančiai paveiktų pasaulio taikos išlaikymą.

"Atlanto sistemoje" geriausiai būtų apsaugoti ir čia priklausančių mažųjų tautų teisės. "Rusijos sistema" gi tegu gyvena, kaip jai patinka. Tegu ji nesikiša į "Atlantą", o "Atlantas" į ją, tegu abi savo zonose tvarkosi ir tarpusavy palaiko gerus santykius,

—ir pasaulyje bus patvari taika. Tegu plėtoja savo "sistemą" Kinija, — trečias, ne visai dar lygus partneris. Vadinasi, pasaulis bus pasidalintas įtakų zonomis, ir pagaliau vieną kartą jame įsivieš pataus ramybė.

(Nukelta į 6-tą pusl.)

važinėjo iškaulytais iš publikos pinigais..."

Taip rašo ALT sekretorius, kurio kelionės yra apmokamos "iškaulytais iš publikos pinigais."

Taip rašo p. Grigaitis, kuris neseniai skundėsi, kad jį kiti "net kriminališkai šmeižė."

Tikrai "žemos rūšies politikavimas."

**
*

Atrodo, kad iš tos Londono konferencijos nieko gero neišeis.

Nesistebėsime, jeigu dar šią savaitę tie užsienio reikalų ministrai, neišsprendę nė vieno klausimo, išvažiuos namo.

O tuo tarpu sovietai nori bazių Afrikoje...

Mes, lietuviai, ypač žinome, ką reiškia tos sovietiškos bazės.

Pirmiausia Maskva reikalavo bazių Pabaltijy...

O dabar?...

Tai vis nuolaidų politikos rezultatai.

Tokiomis nuolaidomis, beje, buvo maitinamas ir Hitleris...

BALTIMORĖS PADANGĖJE

Naujienose teko skaityti kaip Senas Petras mėgsta pasigirti savo rėmėjais, kai tikrenybėje tie "Seno Petro rėmėjai" yra Naujienų rėmėjai, nes jie moka prenumeratą ir tuo remia Naujienas, o Senas Petras tik atlieka savo darbą.

Aš, žemiau pasirašęs taip pat esu Petras tačiau, naujieniškiui Petrui tos garbės nepripažįstu, jos nereikalauju sau nei pripažinsiu Vienybės atstovui Vl. Bartui (jeigu jis jos reikalaus) kuris šiomis dienomis lankėsi Baltimorėje ir su kuriuo man teko atlankyti Vienybės skaitytojus ir rėmėjus. Apie juos aš tik ir kalbėsiu.

Atsilankius Vienybės atstovui p. Bartui į Baltimorę, o jam mažai pažįstančiam Baltimorės lietuvių gyvenimas vietas, man teko būti jo palydovu ir kartu su juo atlankyti Vienybės skaitytojus ir rėmėjus, kurie maloniai mus priėmė ir nė vienas tuščiomis neišleido. Išėjome, taip sakant, ratuoti, kaip bitukės.

Pirmiausia užėjome pas gerą tautietį, fotografą ir nejudinamo turto pardavėją p. V. Velžį, kuris atsinaujino prenumeratą už Vienybę.

Atsisveikinę su p. Velžiu ir padėkoję už paramą, patraukėme pas ponią Brokienę, kuri su žentu J. Pažera laiko švarų tavernų. Ponia Brokienė ne tik yra sumani biznierka bet ir didelė tautinių reikalų rėmėja, gausiai parėmė ir Vienybę, davė metinį skelbimą. Ten pat Brokienės sesutė ponia Stalgienė užsirašė Vienybę. Čia pat vienybietis p. J. Gutauskas, kuris yra vienos didelės siuvyklos vedėju, užrašė Vienybę savo sesutei į Worcester, Mass.

Atsisveikinę p. Brokienę, atlankėme p. Jokubaitienę ir Šilanskienę, kurios ne tik atsinaujino prenumeratą, bet, priedui, nusipirko po plytą Vienybės namui. Ačiū.

Toliau kelias vedė į lietuvių salę ir čia radome keturis vienybiečius: P. Gurklį, P. Pauliukevičių K. Lemantavičių ir V. Višinską. Po trumpo susipažinimo visi atsinaujino savo prenumeratas ir dar pasakė, kad su Vienybe jie negali skirtis, nes Vienybė yra labai reikalinga lietuviams.

Atsisveikinę su geraisiais vienybiečiais, pasukome pas J. Groblį ir J. Galinį. Šie vienybiečiai, nieko nelaukdami tuoj atsinaujino savo prenumeratas ir, priedui pirko po kelias plytas Vienybės namui, o p. Galinis, palinkėdamas gero pasisekimo, mudviejų kelionei, dar pavaišino.

Kur eisi, kur neisi, bet neaplenksi J. Dekinio kuris laiko didelę ir švarią taverną. Vos tik spėjome pasisveikinti ir susipažinti su p. Dekiniu, kaip tuojaus paklausė: "Na, broliai tautiečiai, ką aš galiu jums gero padaryti, nes žinau, kad jūs atėjote kokiu nors reikalu." Ir kaip tik spėjome pasisakyti kokiu reikalu atsilankėme, jis tarė: štai mano kortelė ir rašykite skelbimą pusei metų, o priedui dar pastatė po bonką gero alaus.

Atsisveikinę su Dekiniu ir padėkavę už paramą, pasukome pas Juazą Weisengoffą kuris netoli Dekinio taip pat turi didelę ir švarią taverną. Waisengoff, kaip ir Dekinis, patyręs kokiu reikalu atsilankėme tuojau padėjo savo kortelę ir liepė rašyti skelbimą pusei metų, o priedui, kad mudviejų burnos nebūtų perdaug išdžiūvusios, užfundijo po bonką gero alaus. Kaip Dekinis, taip ir Waisengoff, yra seni Vienybės skaitytojai, rėmėjai, abu kaimynistėje turi dideles ir švarias užeigas ir turi didelį visokių gėrimų pasirinkimą.

Kadangi jau buvo vėlus laikas ir nepatogu lankytis pas Vienybės skaitytojus, tai dar pasukome pas seną vienybietį, bet neseną amžiumi, Vladą Medzvecką, kuris taip pat laiko švarią užeigą tik netokią didelę, kaip Dekinis ir Waisengoff.

Ponas Medzveckas ne tik gerai mus pavaišino, bet davė ir skelbimą. Čia užbaigėme šeštadienio vakarą ir, atsisvei kinę su Bartum ėjome kas sau.

Sulaukę sekmadienio, rugsėjo 2 d., dar atlankėme seną vienybietį V. Abromaitį, kuris taip pat atnaujino prenumeratą. V. Abromaitis jau gerokai pagyvenęs lietuvis, sakėsi, baigęs 79 metus, bet dar yra stiprus ir kas diena dirba rūbų dirbtuvėje, o vakarais triūsiasi savo gražiame sode.

Paskutinė stotis buvo pas K. Stuiką. Paties Stuiko neradome, bet jo maloni žmonelė ne tik atsinaujino prenumeratą bet dar nusipirko ir kelias plytas Vienybės namui. Reikia pasakyti, kad K. Stuikis yra žymus lietuvis, ne tik Baltimorėje, bet ir visoje Amerikoje. Jis yra vienoje didelėje rūbų siuvykloje dizaineriu.

P. P. Jaras

Uršulė Brokienė išvyko į Indianą

BALTIMORE, MD. — Mūsų žinioma biznierė Uršulė Brokienė šiomis dienomis išvyko porai savaičių pasisvečiuoti pas savo žento tėvus Pažerius į Gary, Indiana.

Uršulė yra populiari vietos biznierė, ji turi švarią užeigą ir visada nuoširdžiai remia visus lietuviškus reikalus. Kada būna koks parengimas, tai Brokienė iš anksto paima net po keletą dešimčių bilietų, sumoka pinigus ir vėliau tuos bilietus išdalina savo kostume riams.

Linkime poniai Brokienei maloniai praleisti atostogas ir laimingai grįžti namo.

Ant. Kurelaitis.

Jaunimo klubas lietuvių salėje

BALTIMORE, MD. — Vietos lietuvių jaunimas, turėdamas savo tėvų įkurtą puikią svetainę, nutarė pasinaudoti jos patogumais ir tuo tikslu suorganizavo savo klubą, pavadintą Lietuvių Svetainės Draugiškas Klubas. Šio klubo nariai — merginos ir vaikinai — kiekvieną penktadienį susirenka svetainėje pašokti, pasilinksminti ir gražiai laisvą laiką praleisti. Šio klubo nariams nesvarbu, kokių pažiūrų jaunuolis yra. Dabar daug lietuvių grįžta iš karo tarnybos ir todėl toks klubas laiku yra suorganizuotas.

Svarbu, kad tautiečiai nesiskirsto, bet telkiasi į vieną būrį. Lietuvių svetainė — visų lietuvių pastogė.

A. Jankūnas.

IEŠKOMAS

Ieškomas Vladas Reksas, kilęs iš Pajevonio valsč., Vilkaviškio apskr. Taip pat ieškomas Vincas Ramanauskas, kilęs iš Gražiškių v., Vilkaviškio apskr. Manoma, kad juodu gyvena Argentinoje. Žinią apie juos prašomi pranešti: Mrs. Uršulė Ramanauskas, 116 North 12th St., New Hyde Park, L. I., N. Y.

ATSIŠAUKIMAS Į VIENYBĖS SKAITYTOJUS CHICAGOJE

CHICAGO, ILL. — Sakoma, jog Chicagoje esama apie 100,000 lietuvių ar daugiau. Žiūrint į skaitlinę — nemažas būrelis lietuvių šiame mieste. Toksai būrelis lietuvių galėtų ką nors gero nuveikti. Bent kitataučiai pamatytų, kad lietuviai yra taipgi iš nepaprasto kamieno išlaužti. Turime keletą laikraščių, kurie tarnauja ne lietuviams, bet vienam ar kitam fašizmui.

Jeigu tu nepūsi į vieną, ar kitą fašistų dūdą, tuose laikraščiuose negausi vietos pranešti apie savo draugijų veiklą.

Pavyzdžiui aną dieną susitikau Halted gatvėje seną demokratų veikėją p. Stulpiną. Jisai yra ne tik geras Amerikos, bet ir Lietuvos patriotas.

P. Stulpinas man papasakojo, kad jisai parašė Naujienoms pranešimą apie lietuvių demokratų partijos veiklą Chicagoje, tai jose negavęs vietos dėl to, kad kas nors rašo korespondencijas į Vienybę apie Chicagos politikierių lietuvių suktybes.

Aš jam pastebėjau: "juk, brolau, gana gerai žinai ir, be abejonės, atmeni, kaip tarp 1936 ir 1938 metų p. Grigaitis buvo padaręs bendrą frontą su raudonaisiais fašistais (kurie save vadina komunistais) kad galėtų pasigauti dolerių. Dabar tas pats gaivalas padarė bendrą frontą su juodaisiais fašistais neva Lietuvai ginti. Jam ne Lietuva apeina, bet tai, kiek jisai galės pasipelnyti iš Lietuvos nelaimės. Tai viskas broli Stulpinai."

Stulpinas pasikrapštė paausius ir pareiškė: "Tu čia brolau, neblogai nupostringavai..."

Ne vienas Stulpinas negauna Naujienose vietos. Yra ir daugiau tokių, kuriems to "demokratiško" laikraščio skiltys uždarytos, jeigu jie nepritaria p. Grigaičio politiškai veidmainystei.

Tačiau vietoj kalbėjus apie nususius politikierius eikime prie dalyko.

Laikraštis Vienybė ateinančiais metais švęs savo jubiliejų. Šiemet tasai laikraštis nusipirko namą. Tačiau atminkite, jog toksai laikraštis, kaip Vienybė, negali gyvuoti be visuomenės paramos.

Laikraščiui reikalinga ne tik finansinė parama apmokėjimui namo skolų, bet ir literatūrinė talka.

Nereikia pamiršti: kuomet laikraštis pripildomas to paties redaktoriaus raštais savaitė iš savaitės, jis pasirodo nuobodus. Kai laikraščiai nepaisė bendradarbių, — mirė.

Chicagos Vienybės skaitytojai turėtų sušaukti savo susirinkimą: Apkalbėti laikraščio padėtį, pagelbėti namo skolas mokėti, platinti laikraštį Chicagoje ir apkalbėti laikraščio jubiliejaus minėjimą.

Be abejonės jubilejinis numeris bus išleistas didesnis. Todėl reikėtų to numerio užsisakyti iš anksto platinimui tarp Chicagos lietuvių.

Juk Chicagoje yra nemažai Vienybės skaitytojų, kurie gali plunksną vartoti. Jie taip pat gali kelti balsą tuo klausimu. Kurie gali rašyti,— rašykite, kurie galite laikraštį platinti, — platinkite. Kad šį darbą būtų galima sėkmingai atlikti, reikia turėti Vienybės skaitytojų susirinkimą Chicagoje.

Kai tik pasirodė kelios žinios iš Chicagos lietuvių gyvenimo bei politikierių veidmainingos veiklos, vietos lietuviai pradėjo gaudyti Vienybę norėdami pamatyti kas tenai rašoma.

Taigi, Vienybės skaitytojai, pakelkite balsą savo laikraštyje. Ką jūs manote apie Vienybės skaitytojų susirinkimo šaukimą. Laukiu jūsų balso.

Demokratas.

WATERBURIO LIETUVIŲ ŽINIOS

PAVYKĘS PIKNIKAS

Rugsėjo 16 d. Lietuvių Vaizbos Butas ir LVS skyrius buvo surengęs paskutinį šio sezono pikniką, Linden Parke, Union City, Conn. Piknike dalyvavo apie 700 žmonių. Įdomią kalbą pasakė Vytautas Abraitis iš Jersey City. Jis kalbėjo lietuvių tremtinių reikalu ir, be to, perskaitė keletą laiškų, gautų iš pabėgėlių. Toliau kalbėjo: LVS pirmininkas Jonas Tareila, aldermonas Wm. Kolback, ald. R. D. Benson, senatorius Patrick J. Wallace. Programai vadovavo dr. M. J. Colney.

Tolimesnė programos dalis buvo kontestas, kurio premiją laimėjo Margaret Tamošauskienė, 72 m. amžiaus iš Union City Conn. Ji laimėjo korsažą ir vienerių metų Vienybės prenumeratą. Antrą premiją laimėjo lt. Ann Taylor iš Waterbury, Conn. šiuo metu tarnaujanti armijoje. Jai teko Timeless Lithuania ir vieneriems metas Amerikos Lietuvio prenumerata. Trečią premiją gavo 7 metų amžiaus mergytė Ann Andrikis iš Waterbury, Conn. Jai teko saldainių dėžė ir vienerių metų Dirvos prenumerata.

Kontesto teisėjas buvo Wm. Kolback, R. J. Benson ir dr. Wm. Bulerich. Piknikui dirbo: Kušliai, Steponavičiai, Jasiliūnai, Krugelis, Senkai, Liūnai, dr. Bulerich su žmona, Mikėnas Kairis, Vilčiauskas, Bogušas, Dabkus, Geonaitis, Šilkauskas, Daugskurdis, Pranckietis, Sabienė, Ramanauskie, Lydeikienė ir k.

Pelnas skiriamas Lietuvos žmonių reikalams.

DRABUŽIŲ VAJUS

Kadangi drabužių rinkimo vajus eina sėkmingai, todėl vietos skyriai nutarė jį pratęsti. Bet tuo tarpu, kai tautiečiai rūpinasi savo giminių likimu Lietuvoje tai, štai, atsirado viena, taip pat gimusi Lietuvoje, būtent, Kristina Stanislovaitienė, kuri, atbėgusi prie Victory House, dirbančius tam tikslui kilnius lietuvius išvadino "fašistais". Šita raudona Staliną garbinanti fašistė jau seniai save yra pajuokai išstačiusi prieš visus vietos lietuvius.

Dr. M. J. Colney.

TREMTINIŲ REIKALU

Tremtinių Komisijos pirmininkas (J. V. Grinius) ir sekretorė (Alena Devenienė) rugsėjo 18 d. lankėsi atatinkamose įstaigose, patirt tremtinių saugumo būklę, išreikšdami susirūpinimo dėl pasklidusių gandų spaudoje, kad Londono Konferencijoj šis klausimas bus išnaujo sprendžiamas.

Iš atsilankymo galime tuo tarpu tik tiek viešai pranešti: Dalykai vystosi mums palankioj formoj. JAV ir alijantų vyriausybių nusistatymas yra tvirtas — garantuoti tremtiniams politinę neliečiamybę, t. y., jie nebus tremiami prieš savo norą į šalis, iš kurių jie yra pasišalinę dėl politinių persekiojimų.

Padėkos žodis

NORWOOD, MASS.—Rugpiūčio 28 d. mirė mūsų mylimas vyras ir tėvas Stasys Vasiliauskas. Rugsėjo 1 d. jis buvo palaidotas vietos kapuose. Laidotuvėse dalyvavo labai daug giminių ir draugų. Dėl neapsakomo širdies skaus mo, mes negalėjome padėkoti visiems laidotuvių dalyviams, pareiškusiems mums gilios užuojautos. Tik dabar, grįžus į normalų gyvenimą, aš ir mano šeima galime tarti nuoširdų ačiū visiems mūsų giminėms ir draugams.

Stasiui palydėti, buvo atsiųsta tiek daug gėlių, kad reikėjo net dviejų vežimų joms vežti. Gavome daug laiškų ir net įvairių sumų pinigais. Gaila, kad kai kurie siųsdami pinigus, nenurodė jiems tikslo. Visiems nuoširdžiai ačiū.

Stasys gimęs Lietuvoje 1886 m. gegužės 8 d. Dežprydžių kaime, Biržų apskr. Į Ameriką atvyko 1906 m. Be savo šeimos, velionis paliko brolį Joną, gyvenantį su šeimą Norwood, Mass. Be to, velionis paliko Lietuvoje giminių, kurių likimas šiandien nežinomas.

Giliai vertiname visų užuojautą, išreikštą mums skaus mo ir liūdesio valandą.

Izabelė Vasiliauskienė ir šeima.

LIETUVIAI BIZNIERAI BALTIMORĖJE

CRYSTAL TAVERN
John J. Dekinis, sav.
1509 W. BALTIMORE ST.,
Baltimore, Md.
Tel. Gil. 7281

BROOKS TAVERN
504 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 9606

WALTER CAFE
Walter Medzveckas, sav.
1124 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.
Tel. Calvert 2284

JUOZAS KAŠINSKAS
Laidotuvių Direktorius
602 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.
Patarnavimas dieną ir naktį.

JONAS GRIČENA
LIETUVIŠKA UŽEIGA
661 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.

IDLE HOUR TAVERN
J. M. Waisengoff, sav.
Šokiai kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį nuo 9 v. v. iki 2 val. ryto
Svečiai, atvykę iš kitų miestų, kviečiami užeiti į šią puikiausią lietuvišką užeigą
1417 W. BALTIMORE ST.,
BALTIMORE. MD.

Boston Realty Trust
INSURANCE SERVICE
veda
adv. Joseph B. Gailius
317 E St. (Broadway kamp.,
South Boston, Mass .
Tel.: SOU 2732

SILVER CAFE, Inc.
S. ZAVADSKAS, sav.
Visų South Bostono lietuvių kelio galas
324 W. BROADWAY,
So. Boston, Mass.

BORIS BEVERAGE CO
220 E St., So. Boston, Mass
Pristatomas tonikas, vynas ir alus baliams, vestuvėms į namus ir sales.
Savininkai:
JUOZAS ARLAUSKAS
ir
JUOZAS SKENDALIS
Tel.: SOU 3141

KRUGELIO DEGTINĖS KRAUTUVĖ
GREEN ir JOHN STREET KAMPAS
Waterbury, Conn.
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Prieinamos kainos
Tel. 3-9658

Dr. William A. Bulierich
148 Grand Street,
Waterbury, Conn.
Telefonas 3-5424
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
nuo 2 iki 5 p. p.
Ir pagal susitarimą.

Dr. M. J. COLNEY
Priėmimo valandos nuo:
10 v. r. iki 8 v. v.
148 Grand Street,
WATERBURY, CONN.
Tel.: 3-4747

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox St., Waterbury, Conn.

CHARLES STRICKULIS
MAISTO KRAUTUVĖ
851 Bank St., Waterbury, Ct.
Telefonas 4170

STANLEY TOLIUS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
158 N. Main Street,
UNION CITY, CONN.
Tel.: Naugatuck 4864

EDWARD MILAKINS
PHILA. GASKET MGF. CO.
Gaskets, Washers,
Metal Stampings.
F and Atlantic Streets,
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 9009

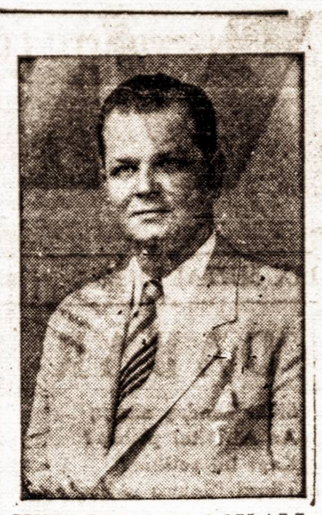

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms
Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

JOHN LUKAS
GERIAUSI VALGIAI IR GĖRIMAI
543 N. 12th Street,
PHILADELPHIA, PA.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas $1.00 met.
332 North 6-th Street.
Philadelphia, Pa.

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
Gera vieta, geri gėrimai ir geri valgiai
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

ARROWHEAD RESTAURANT
Edward Jennings Zdančiukas, sav.
Įvairios rūšies gėrimai ir valgiai.
Puiki vieta, pavyzdingas patarnavimas
208-212 EAST MAIN ST., NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 6887.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
1113 MT. VERNON ST., PHILADELPHIA, PA
Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graž. koplyčia erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią, pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

DETROITO LIETUVIŲ DIENOS

MARIJA SIMS

AIDAI

Štai, St. Douvan pastangomis, į mano rankas pateko Aidai, lietuvių pabėgėlių, 6 pusl., žurnaliukas, kurį suvo mamytei atsiuntė leitenantas Frank Guest.

Menkas žurnaliukas, bet jis jau, kaip tas ryto saulės spindulėlis, prašvito Lietuvos žmonėms ištrėmime.

Jie čia jau gali pasireikšti, nors pačius svarbiausius reikalus. Jame telpa net penki eilėraščiai. Reiškia, sunkios dalios ištikti, lietuviai savo sielos verpetus supina poezijoj. Čia jie ilgisi, ilgisi Tėvynės ir tą ilgesį, tą sielos skausmą, užrašo ateičiai atminti.

Nors ir labai sunkiose sąlygose gyvendami, jie rankų nenuleidžia. Kaip, Aiduose rašoma, mažai valgę ir kartais tyro vandens trūkdami, skina kelią į šviesesnę ateitį.

Savišalpos darbas pirmoj eilėj, o paskui kultūros, meno ir kiti tautos išlaikymo reikalai. Čia veikia Lietuvos Raudonasis Kryžius, Lietuvių Sąjunga ir net savo mokyklos tvarkoma.

Per Aidus po visą Vokietiją ir net kitur išblaškyti lietuviai palaiko bendrus ryšius. Tokiu būdu jie veikia ir Lietuvos išlaisvinimo reikalu.

RUGSĖJO 8 DIENA

Aidai kviečia lietuvius rugsėjo 8 dieną paminėti Tautos Šventę ir karo pabaigą. Vienas šio straipsnio paragrafas yra dideliai reikšmingas. Jis skamba šitaip:

"Tai dienai pasirengiama taip, kaip tokioms iškilmėms dera. Mums patiems ta diena turi būti susikaupimo ir pasiryžimo diena. Svetimiems ji turi padėti prabilti į jų protus ir širdis, kad Lietuva ir lietuvių tauta yra laisvės ir lygybės verta."

Raginama laikyti pamaldas už Tėvynę, paminėti žuvusiejį ir kenčiantys ištrėmime.

VIENYBĖS TRŪKSTA

Kaip čia Amerikoje, taip ir Europoje, nors sunkios dalios ištiktiems broliams vienybės trūksta ir jie tuomi skundžiasi.

Nežiūrint, kiek mes prikalbame ir kiek prirašome apie vienybės reikalingumą, o gerai apsisvarsčius, vis dėlto išvados, kad visiems lietuviams susivienyti neįmanoma.

Štai, vienas pavyzdys, kodėl. Vieni iš mūsų esame labai patrijotiškai nusiteikę ir lietuvybės darbą laikome šventenybe. Kiti atvirkščiai. Jiems patriotizmas ir tėvynės meilė mažai apeina. Toki lietuviai, turėdami daug energijos, darbuojasi daugumoje ieškodami tame garbės, arba išlaikyti savo kromelį.

Kada tokie skirtingi nusiteikę lietuviai sueina į "vienybę" jiems pasidaro labai sunku, nes jie pastoje vieni kitiems kelią ir drbas susiparalyžiuoja.

Tėvynės meilė yra begalo stipri ir dabar, kai Tėvynė didžiausioje katastrofoje, patrijotingam lietuviui pastojimas kelio į jos gelbėjimą yra peilis į širdį.

Mes jau gerai įsitikinę, kad patrijotingi lietuviai mažėja. Daugumą lengvesnis būdas patraukia. Nors jie iš seno papratimo dar apie Tėvynės meilę kalba, bet tikrumoje toji Tėvynės meilė, jų širdyse jau tik pelenais palikusi.

Šiandien patrijotingi lietuviai privalo budėti ir neleisti nepatrijotingiems lietuviams jiems kelią pastoti. Jų šventa pareiga visomis jėgomis Tėvynės gelbėjimo dirvoje ir duoti pavyzdį kitiems, o nepasinerti nepatrijotingųjų jūroje ir su jais kartu atšalti nuo to brangiausio idealo — Tėvynės meilės.

KIEK FBI TURI PIRŠTŲ ANTSPAUDŲ

Federal Bureau of Investigation praneša, kad jau 22 m., kai veikia Indentifikacijos skyrius ir per tą laiką surinkta beveik 100 milijonų pirštų antspaudų. Tai didžiausias tos rūšies rinkinys pasaulyje. Kadangi tik pirštų antspaudomis galima tikrai pažinti žmones, FBI rinkinys turi didelės svarbos ne tik policijai, bet ir visiems piliečiams — taikos ir karo metu.

Pirštų antspaudų pagalba, susekta nemažai kareivių, "dingusių be žinios." Rodos, kad Amerika yra vienintelė valstybė rekordavusi savo karių pirštų antspaudas. Dėl to manoma, kad mūsų "dingusių be žinios" skaičius šiame kare bus labai mažas.

Milijonai eilinių piliečių savo pirštų antspaudas yra pasiuntę FBI žiniai savo apsaugai. To rinkinio dėka jau išaiškinta tūkstančiai nelaimės įvykių. Buvę atsitikimų, kad antspaudų pagalba, išskirtos šeimos vėl galėjo susitikti. Pav., nelabai seniai viena motina, gyvenanti vakaruose, FBI atsiuntė savo 3 metų sūnaus pirštų antspaudas, prašydama padėti suieškoti sūnų, kurį jos vyras, išsiskirdamas, prieš 17 metų išvežęs. FBI, pirštų įspaudų pagalba jaunikaitį rado kariuomenėje ir suvedė jį su motina.

Nusikaltusiųjų rekordai laikomi atskiroje vietoje. Viso krašto policija nusikaltėlių pirštų antspaudas siunčia FBI Indifikacijos skyriui. Per vienerius metus, iki liepos 1 d., susekta net 70% žmonių, anksčiau turėjusių kriminalinius rekordus. Metų bėgyje FBI susekė virš 15,000 nusikaltėlių.

FBI Indifikacijos skyrius įstaigoms tarnauja nemokamai ir, nežiūrint milijonų kortelių esančių jo žinioje kriminalistinį rekordą suranda per kelias minutes.

FBI direktorius J. Edgar Hoover sako, kad šis didžiausias pirštų antspaudų rinkinys pradėtas rinkti 1942 m. liepos 1 d., kai International Association of Chiefs of Police ir Federal Reformatory, Leavenworth, Kansas jam atsiuntė 810,000 pirštų atspaudų kortelių. Šis rinkinys laikomas District of Columbia National Guard Armory ir padidėjo 1200%.

Direktoriaus Edgar Hoover nuomone, toks indentifikacijos būdas — geriausia priemonė įstatymams saugoti. Aštuoniolikto amžiaus pradžioje, sako Hoover, Europos policijos departamentai samdydavo žmones, kurių pareiga buvo atsiminti kriminalistų veidus. Vėliau garsus prancūzų kriminalogas, Alphonse Bertillon, įvedė indentifikacijos sistemą, remdamasis teorija, kad kūno sanariai visą gyvenimą nesikeičia. Kai kurie neaiškumai Bertillon sistemoje, pagaliau privedė prie pirštų antspaudų, dabar laikomų tik riausiu indentifikavimo būdu.

— Italų valdžia rekvizavo Hitlerio vasarnamį San Remo.

Ar mūsų pabėgėliams reikės... tarnaičių?

(VIENO TREMTINIO LAIŠKAS IŠ EUROPOS)

Į Europos lietuvio pabėgėlio rankas patekęs Vienybės 34 nr. kelia savotiško susidomėjimo ir minčių...

Ponia Pr. Lapienė čia mini, kaip jai, susirūpinusiai tragiška kaikurių pabėgėlių padėtimi, "vienas iš žymesnių veikėjų pareiškė:

— Gerai, tegu mes juos visus atsivešime į čia. Bet atmink, Prane, kad bus tokių, kurie pareikalaus jiems po tarnaitę pasamdyti, kuri jų batus nuvalytų, kuri jiems europiškai patarnautų. Ir tt.

Štai pavyzdys, kaip vienas net iš žymesnių lietuvių veikėjų, po dvidešimties metų varytos neatsakingos demagogijos prieš Nepriklausomą Lietuvą ir jos gyvenimą dalyje Amerikos lietuvių spaudos, tebėra dar ir šiandien šitokių piktų nesąmonių auka!

Ponia Lapienė, teisingai suvokdama padėtį, kalba apie "kukalius", kurių neišvengiamai išauga kiekvienoje, net ir geriausioje dirvoje. Aišku, "kukalių" buvo ir tebėra lietuvių tarpe, kaip ir kiekvienos kitos tautos tarpe. Nesveikai išponėjusių, egojistinių savanaudžių, neišpasakytai išlepusių, sukčių, vagių, karjeristų, asocialių gaivalų ir net išprotėjusių yra, deja, ir lietuvių tarpe, kaip ir kiekvienoje kitoje tautinėje bendruomenėje visame pasaulyje.

Tik demagogas, piktas agitatorius ar prisiekęs savo tautos šmeižikas arba visai jau nenormalaus galvojimo žmogus to negali ar greičiau nenori atskirti ir suprasti.

Ano "veikėjo" cituojamoji pažiūra į lietuvius yra vaisius daugelio priežasčių ir propagandos, kuri apie Lietuvą buvo vedama kai kurioje Amerikos liet. spaudoje per eilę metų. Partiniai agitatoriai, kuriems viena ar kita Lietuvoje valdžiusi politinė pakraipa nepatikdavo, griebdavosi visokiausių "argumentų" vaizduoti lietuvių visuomenės "supuvimą", "išponėjimą", "kaimo užmiršimą," sukčiavimus, kyšininkavimą, ištvirkimą ir pan., norėdami įrodyti, jog už visas šias ydas yra kalta valstybės valdžia.

Senesniesiems lietuvių išeiviams Lietuva taip pat atrodydavo ir ne venam gal dar tebeatrodo žymiai kitokia, negu ji iš tikrųjų per porą pastarųjų dešimtmečių buvo ir vis tolyn progresavo.

Tatai, žmogiškai žiūrint, visai suprantama ir nenuostabu. Tie išeiviai jauni ir maži paliko tėvynę, tada maskolių dar vergiamą, šiaudinę ir nuskurusią pastogę, vyžotą ir visokių urėdininkų bei lenkų ponų ujamą savo tėvelį mužikėlį... Jiems vėliau sunku buvo išsivaizduoti, kad ta pati Lietuva staiga galėtų pasidaryt visiškai kitokia. Jie tebesinešiojo senąjį savo varganos tėviškės paveikslą. Kai kurie net ją vėliau trumpam aplankę negalėdavo naujo vaizdo staigiai, apimti, suviršinti, jį ne tik iš matomo paviršiaus, bet ir iš šaknų suprasti.

Ne vienas stačiai negalėdavo suprasti ir net pateisinti, kad jo kadaise pažintasis piemenystės laikų draugas dabar yra — koks nors direktorius ar jau ministeris. "Koks čia jis ministeris, — juk su juo andai kiaules Pašešupy ganěme", sakydavo toksai "amerikontas", į Lietuvą atvykęs. "Dabar tas kiauliaganys, gal pučiasi, matyt, didelį ponį vaidina..."

O taip kartais ir būdavo! "Amerikontas" čia atvažiuodavo pasidairyti, buvo išprusęs daugiau ar mažiau praturtėjęs, žinojosi esąs laukiamas ir "šienavojamas", ne vienas galvodavo prieš savo piemenystos draugus truputį ir pasirodyti bei savo gyvenimo pasisekimais, pasididžiuoti. O čia, žiūrėk, tie draugai jau direktoriai ar net ministrai, — na, o kaip ir visi nuodėmingi žmonės, taip pat nelinkę žemintis. Taip ir susidarydavo visokių "konfliktų". Vieni kitus kaltindavo "išponėjimu" ir panašiai. Grįžęs į Ameriką toksai veikėjas irgi nelaikydavo savo kartaus liežuvio už dantų...

Visų priežasčių čia neišminėsi, — jų buvo šimtai. Buvo su pagrindu, ir be pagrindo. Būta visai teisingai, ir vien partiškai piktų agitacinių aiškinimų. Šiandien visa tai, rodos, glaėtų būti visai neaktualu, bet matome, kad ilgai sėtos sėklos vis dar išduoda ir dar ilgai išduos daigų.

Modernines Lietuvos gyvenimas buvo priėjęs ligi to, kad ne vien ūkininkai, bet ir daugelis valdininkų samdydavosi tarnaičių. Tat, berods, yra ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Jei kas daug dirba, turi maža laiko, nori būti švarus, be to, turi sąlygas, lėšų ir reikalą, —tas samdo patarnautojus, kuris kartais ir batus pavalo. Kam nereikia ar neturi iš ko samdytis, tas kitaip susitvarko. Tokio "išponėjimo" žymių likusiame pasaulyje yra daug daugiau, negu jo būta Lietuvoje. Jei urmu smerkti tautiečius, kad tarp jų gali atsirasti dvasios išsigimėlis ar asocialis gaivalas, taip kaip reikėtų smerkti tokias visuomenes, kurių nariai mirdami užrašo testatmentus savo šunims po keliadešimt dolerių arba išdarinėja kitokių dar daugiau liguistų istorijų? Nė vienas protingas žmogus už tai nekaltina visos tautos arba jos kurios nors grupės.

Paklauskite p. Šimutį: jis dar atsimins iš pirmųjų seimų laikų, kai krikščionys demokratai valstybės biudžete įtraukdavo lėšas ministerijų automobiliams ir šoferiams išlaikyti, — kokią demagoginą audrą tuomet keldavo kairioji opozicija už tai, kam esą švaistomi darbo žmonių sudėti pinigai. O vyriausybės automobilis su šoferiu kaštuoja daug brangiau, negu tarnaitė ir batų valymas... Vėliau šias "kūdikystės ligas" mūsų tautiečiai visiškai išgyveno ir suprato, kad automobilis ne tik valdžiai, bet ir paskiriam asmeniui gali būti nebe "prabanga" ar "centų švaistymas", o naturali modernaus gyvenimo būtinybė. Amerikietis tat dar geriau gali suprasti.

Lieku Jus gerbiąs, jūsų skaitytojas Europoje — irgi samdęs tarnaitę, bet galįs be jos apseiti, kai tam nėra nei lėšų, nei reikalo...

Apklausinėjami komunistų vadai

Rugsėjo 26 d. Atstovų Rūmų Neamerikoniškos Veiklos Komitetas pradėjo klausinėti komunistų partijos vadus Fosterį ir kitus. Bus klausinėjamas ir Browderis, neseniai pašalintas iš partijos vadovybės. Prieš kurį laiką dabartinis Amerikos komunistų partijos vadas Fosteris yra pasakęs, kad komunistai siekia nuversti kapitalistinę sistemą ir įsteigti darbininkų ir farmerių valdžią. Be to, jis yra pasakęs, kad pasaulio darbininkai turį ginti Sovietų Sąjungą ir kad visų darbininkų vėliava yra raudona proletarų revoliucijos vėliava.

Aplink pasaulį per 45 valandas šiuo greičiausiu lėktuvu. Juo gali skristi 40 keleivių. Iš New York į Maskvą lėktuvas nuskrenda per 12 valandų.

LAIMĖ VIENOJ PUSĖJ GATVĖS

Aš sėdėjau prie didelio valgiais ir gėrimais apkrauto, stalo, o laimė glostė mano veidą. Šale manęs sėdėjo mano sūnus leitenantas, tik ką grįžęs iš užjūrių. Antroje pusėje sėdėjo mano žmona, priešais duktė, giminės ir artimi draugai.

Džiaugsmas kuteno krūtinę nes jau seniai visa šeima nebuvome sėdėję prie vieno stati. Kambarys buvo išpuoštas gėlėmis ir auksinėmis raidėmis: "Welcome." Susirinkusių veidai laime ir linksmumu žėrėjo. Taurės kilo, džiaugsmas liejosi. Mat, mes švenčiame pergalės dieną. Gatvė taip pat išpuošta gėlėmis, įvairiais kaspinais, iš kurių tarpo žėrėjo įvairios šviesos. Kiekvienas namas gatvėje buvo pasipuošęs vėliavomis ir įvariomis šviesomis. Tik vienoje bakužėje, antroj gatvės pusėje, buvo tamsu. Gatvės šviesa, atsimušus į jos langą, apšvietė prie jo sėdinčios suvytusios senelės ašarotą veidą. Gatvėje besilinksminančių žmonių klegesys ir jų dainos, lyg kardu varstė jos širdį, o ašaros plovė išbalusį jos veidą.

Ji jau nepirmą sykį skausmu gyvena. Ji jau panašiai kentėjo, kai jos šeimynėlė tapo išblaškyta po platųjį pasaulį. Ji jau buvo lyg apsipratus ir apgydžius šitą širdies skausmą, bet pergalės diena vėl atnaujino jai žaizdas. Kaimynų džiaugsmas ir jų laimė jai iš naujo atnešė didžiausią gailestį ir skausmą. Ji sėdėjo tamsoje prie lango ir ašaromis akyse žiūrėdama į besilinksminančius, pati save klausė: Kodėl aš negaliu sykiu su visais džiaugtis pergale? Kodėl kai visi linksminasi, aš verkiu? Kuo aš nusikaltau, kad likimas taip skaudžiai mane buadžia?

Ji pasitraukė nuo lango, atsiklaupė prie stalelio, sudėjo ranką ant krūtinės, užmerkė akis ir paskendo maldose. Ji meldėsi prie to galingojo, kuris, kaip sakoma, viską žinąs, viską matąs ir nuskriaustuosius užtaria.

Staiga ji pajuto kažkas palytėjo jos petį. Ji krūptelėjus, atvėrė akis. Kambary buvo šviesu, o šale jos stovėjo baltu rūbu apsivilkusi nepažįstama esybė.

Kas tu esi?—paklausė ji.

Aš esu tiesa — atsakė nepažįstamoji. Aš atėjau tau prnešti, kad tavo sūnūs nėra žuvę. Jie išblaškyti po platųjį pasaulį, kovoja, kad šitoje bakužėje vėl būtų šviesa ir laimė. Jie kovoja, kad tu vėl būtum laisva ir džiaugtumiesi su nugalėtojais. Tu, kaipo jų motina, palinkėk, šitame darbe jiems vienybės.

Nepažįstama esybė išnyko. Kambary vėl pasidarė tamsu ir baugu.

— "Tiesa" — sušnabždėjo senutės lūpos. Ar tikrai ji dar randasi šitame neteisybių pasaulyj? Ar tik mano vaidentuvėje ji taip man apsireiškė. "Tavo sūnūs kovoja už tavo laisvę." — ji kalbėjo man. Palinkėk jiems vienybės. Kodėl aš jiems turėčiau linkėti vienybės? Ar tarp jų nėra vienybės šitame šventame darbe? Tai baisu!— sudrebėjo senutė. Juk aš jų motina, jie broliai. Ar tarp brolių nėra vienybės ir sutarimo savo motiną iš vargų gelbėti? Jei taip, tai kur toji tiesa, kuri buvo atėjusi ir kalbėjo man?

Senutės galva pasviro, akys užsimerkė, o ji pati sukniubo ant staliuko. Samanotoj bakužėj viešpatavo tamsa ir pasalinga baimė, tik antroje gatvės pusėje plieskė šviesa ir žydėjo laisvė.

J. Šieučiūnas

Atmestas bilius dėl bedarbių pašalpos

Atstovų Rūmų komisija neribotam laikui atidėjo prezidento Trumano palaikomą bilių dėl padidinimo pašalpos bedarbiams. Kalbėdamas su spaudos atstovais, kongresmonas Knutson pareiškė, kad tokiam komisijos sprendimui turėję įtakos dabartiniai streikai krašte. Daugumos, balsavusių prieš tą bilių, nuomonė esanti ta, kad šiuo metu neįmanoma nustatyti, kurie darbininkai tikrai yra reikalingi darbo ir kurie tik streikuoja.

100 metų moteris įsigeidė vyro...

Miami, Florida, šiomis dienomis ištekėjo 100 metų amžiaus sulaukusi moteriškė, Mary A. Moulton. Pirmasis jos vyras buvo civilinio karo veteranas. Dabartinis jos vyras — trečias iš eilės.

Mirė

Laidotuvių direktorius Juozas Kavaliauskas iš Philadelphijos praneša, kad ten šiomis dienomis mirė Marijona Kurčienė, 58 m. ir Stella Sanulis 32 m. amžiaus.

LICENSES

Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. EB 627 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 305 Bond Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

MARY CONA
305 Bond St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 260 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 827 Clarkson Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

ANTONIO TROTTA
827 Clarkson Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 618 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 324 Saratoga Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

HYMAN KING
324 Saratoga Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 143 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 485 New Lots Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

MAX DRUCKER
485 New Lots Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 10304 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 102B Nassau Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

WILLIAM F. SCHWARTZ
102B Nassau Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 10543 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1664 Bergen Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

RUTH SCHWARTZ
Economy Food Center
1664 Bergen St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7114 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 120 Autumn Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NIKOLAUS MULLER
120 Autumn Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7541 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 315 Stagg Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

ANNA CARDINELLI
315 Stagg St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 9933 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 335 Wilson Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

SANTO CLEMENZA
335 Wilson Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1790 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2365 — 86th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

SUSY COLA
2365—86th St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 1760 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 108 Scholes Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

CHARLES TROMAN
108 Scholes St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 7156 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2477 — 86th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

THOMAS MAMMINA
2477—86th St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 1330 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 145 Harrison Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

MEYER STEIN
145 Harrison Ave., Brooklyn, N. Y.

Skaitykite ir platinkite Vienybę, geriausią Amerikos lietuvių laikraštį, kurio prenumerata kaštuoja mažiau, negu centą į dieną.

PAUL'S RESTAURANT

PAUL VIŠNIAUSKAS
31 SPRING STREET, NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 8774.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paukštis

PUBLISHED EVERY FRIDAY
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-0862

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $3.00
Kitur kraštuose $3.50

Advetising rates on application

Henry A. Wallace

Kiek čia trūko, kad dabartinis komercijos sekretorius Henry A. Wallace būtų tapęs JAV prezidentu.

Ir, štai, šis buvęs JAV viceprezidentas, bet 1944 metais pakeistas Trumanu, šiomis dienomis pasiūlė atomo bombos gaminimo paslaptį perduoti... Sovietų Sąjungai.

Kiek žinoma, prezidentas Trumanas, kalbėdamas su Stalinu Potsdame, savo kišeniuje turėjo šito galingo ginklo paslaptį. Ir vis dėlto Stalinas nieko neiškvotė. Todėl dabar vienas iš jo vyriausybės narių įsigeidė patarnauti...

Kaip Stalinas elgtųsi tuo atveju, jeigu vienas iš jo komisarų pasiūlytų atidengti kai kurias sovietų karo paslaptis amerikiečiams?

Bet... demokratinėje Amerikoje viskas galima.

Gerai, kad Henry A. Wallace nebuvo nominuotas viceprezidento pareigoms.

Mūsų laimei, Rooseveltą pakeitė žmogus, kuriam galima pasitikėti.

Trumanas, o ne Wallace turi atomo bombos paslaptį, aplink kurią dabar taip laižosi raudonieji.

LIETUVIŠKOS VIENYBĖS BEIEŠKANT

Kašo A. DAUJĖNAS
Vienybės bendradarbis Europoje

MŪSŲ JAUSMAI

Mes jausdavome, kad tomis nuodingomis vylyčiomis čia jau paliečiama ne tik viena ar kita mūsų politinė grupė, bet ir — pati Lietuva, pats mūsų tėvynės orumas ir prestižas. Blogi gal, apskurę ar sulūžę, negražūs ir neteisingi mūsų namai, — bet tai vis dėlto mūsų namai, tai vienintelė mūsų šiaudinė lušnelė, ir kitos tokios mes niekur pasaulyje neturim. Užtenka jau, kiek svetimieji ir mūsų krašto priešai ją teršia ir šmeižia, neterškime mes, savieji. Nes jei mes patys savo namą purvinsime, kaip galime norėti, kad kiti jį gerbtų? Ir su didžiu liūdesiu ne vienas prisimindavo tėvų priežodį: nedoras tas paukštis, kurs savo lizdą teršia...

Prisimenu visa tai šiandien ryškiausiai, kai dabar pats šiuose puslapiuose be kita ko, noriu kalbėti apie Amerikos lietuvių gyvenimą, darbą ir žygius. Prisimenu ir labai seną, bet amžinai teisingą visokios elgsenos taisyklę: nedaryk kitam to, ko nenorėtum, kad tau pačiam būtų daroma...

DIEVAI IR JUODNUGARIAI

Čia pirmiausia noriu pabrėžti dar vieną senųjų romėnų išminties taisyklę: — kas tinka Jupiteriui, tas netinka jaučiui. Ne dėl to, kad vieni laikytume save tik dievais Jupiteriais, o kitus —tik jaučiais juodnugariais. Anksčiau Lietuvoje gal irgi ne stigo mulkių, kurie manydavo esą dievai, o jūs tik juodnugariai. Pagal dabartinę nuotaiką gal jau bus atvirkščiai: "dievai" greičiau atsidurė į juodnugarių, o šieji į "dievų" padėtį. Kaip lietuviai sodiečiai pasakytų, koks jau yra Dievo teisingumas: — vienam jis duoda nueidamas, kitam pareidamas...

Noriu pasakyti, kad svarstant kurį politikos ar visuomeninio veikimo reikalą, nenorint šaudyti į tuščią ir vietoj pagerinimo kartais dar daugiau pagadini, būtina yra tiksliai pažinti ir nuosekliai įvertinti visokios ypatingos ir specialias sąlygas to krašto, to gyvenimo ir to veikimo, apie kurį norima kalbėti, kritikuoti ar ypač reformuoti.

Aš drįstu tvirtinti, šimtus faktu prisimindamas, kad jūs, Amerikos lietuviai, į nepriklausomąją Lietuvą, jos žmones ir politiką, ne vienas žiūrėdavote dar senomis, senomis caristinės Rusijos buvusių baudžiauninkų pažvalgomis. Taip, kaip kai kurie senieji išeiviai, kurie tokią Lietuvą paliko, naujosios nematė ar bent neturėjo progų jos geriau pažinti. Betgi didžioji jūsų dalis, ir tai ypač jaunesnioji ir jaunoji karta, Amerikoje augusi ir išsiauklėjusi, žiurėjo į Lietuvą ir visokiariopus jos gyvenimo reikalus vertino jau amerikonišku žvilgsniu.

Jeigu mes iš Lietuvos ir Europos eitume šiandien prie jūsų gyvenimo, darbo ir reikalų vien su savo masteliais, vien su savo požvilgiais, tai tik riausiai rizikuotume daug kur jūsų nesuprasti arba klaidingai jus vertinti ir todėl siūlyti gal klaidingus reformų receptus.

JŪS IR MES

Jūs ėjote savais keliais, susikūrėte savas tradicijas, jūsų gyvenimo moraliniai, materialiniai ir organizaciniai pagrindai bei siekiai buvo ir, žinoma, tebera savaimingi savo sąlygoms, reikalams ir būdui pritaikyti. Visa tai yra nebe nuo dabar. Tai išaugo ir išsikristalizavo per dešimtmečius. Čia buvo sudėta visų jūsų širdis, protas ir valia, kaktos prakaitas, delno rauk šlės ir intymiausios svajonės. To negalima pakeisti ir nereikia keisti. Jūsų spauda, organizacijos, politinės ar ideologinės, net religinės srovės turi savo tradicijas, praeitį, nusistovėjusias formas, savo šalininkus ir vadus, savo tikėjimą, savo psichologiją, papročius ir net prietarus. To negalima išrauti ir nereikia rauti, nes tuo tik jums patiems daugiausia būtų pakenkta.

Mes norime ir privalome jus suprasti tokius, kokiais esate, mes privalome gerbti jūsų namus ir garbingai skaitytis su jūsų organizacijomis ir jūsų srovėmis. Ir jeigu ieškome vienybės, tai nereiškia, kad norėtume esamas jūsų organizacijas ar sroves sugriauti ar pakeisti. Norime tik mėginti paieškoti kelių ir priemonių, ar nebūtų galima nekenkiant tam, kas yra, surasti dar naujų formų ir kanalų, per kuriuos galėtų viena tekme išsilieti mūsų tautinė energija visų vienodam ir bendram idealui įkūnyti — pamatyti mūsų senąją tėvynę Lietuvą laisvą ir nepriklausomą! Ar nebūtų galima... — nes to kaip tik dabar būtiniausiai reikia!

Pagaliau, su tuo visi sutinkame. Bet kai tik imame ieškoti to bendro kūno ir bendro kanalo, pastebime, ka vis dar neišeina taip kaip norėtume. Todėl, kad pradedame tik nuo savęs, tik save vertiname ir pervertiname, kitiems net lygybės nepripažįstame ir taip atstumiame. Todėl, kad perdaug ir per anksti kalkuliuojame. Tampame buhalteriais ir rašome į ateities knygą skaitmenis, kuriuos šiandien tik įsivaizduojame, tik prileidžiame, spėjame ir, žinoma, savo pelnus ir nuopelnus pučiame, o kitų, mums mažiau patinkamų, mažiname ar visai išbraukiame...

Dėl tų kalkuliacijų drįsčiau čia duoti vieną pavyzdį, ir kaip tik iš politinių partijų vertinimo padangės. Tai kaip tik ir svarbiausia mums sritis, nes dėl jų tebevyruoja mūsų nevienybė. Apie jus, amerikiečiai, kalbėdamas aš visur pridėsiu žodelį "gal," nes aš nesisakau, kad jus taip iš pagrindų pažinčiau. "Gal," tai reiškia, gal klystu, nes aš remiuosi jūsų spaudos balsais, taipgi įspūdžiais, kurie gali mane suklaidinti...

KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI

Pavz., jūsų katalikai (pagal tradicinę politinę mūsų termilogiją išverčiant, krikščionys demokratai) gal mano, kad jie yra gausiausia, stipriausia ir daugiausia nusipelniusi Lietuvai partija, taipgi jai turi priklausyti ir vadovavimas Lietuvos atstatymo kovoje ir taipgi būsimosios Lietuvos vadovavimas. Mūsų, Lietuvos ir Europos, krikščionys demokratai apypanašiai mano, bet ne taip jau griežtai teigia. Mūsų katalikai tik manė, kad nei tautininkai, nei liaudininkai, nei socialdemokratai, paskirai paėmus, neturės reikiamų pajėgų valstybei vadovauti.

SOCIALDEMOKRATAI

Jūsų socialdemokratai gal mano, kad jie yra pagrindinė ir svarbiausia politinė grupė, ant kurios turės atsiremti naujoji daugiau socialinė, daugiau demokratiška ir labiau kairi Lietuva. Mūsų socialdemokratai bendrai paėmus, nemano, kad jie vieninteliai galėtų būti tokiu pagrindu, nes vien jau skaičiaus atžvilgiu ir atsižvelgiant į realias mūsų tautos ūkines sąlygas jie nenumato greitu laiku tokio savo pasisekimo. Jie tačiau labai nuoširdžiai ir prasmingai čia dedasi į bendrą Lietuvos išlaisvinimo kovą. Jie tikri patriotai, ir jie jau praktiškai pažino komunistus...

LIAUDININKAI

Jūsų demokratai (taip sakant, valstiečiai liaudininkai) gal truputį kukliau apie save galvoja ir nekalba vardu grupės, kuri būtų stipriausia ir laikytų save nusipelniusia monopolizuoti Lietuvos ateitį. Mūsų valstiečiai liaudininkai gi čia daug drąsesni ir turi vilčių matyti užpakaly savęs labai stambias Lietuvos gyventojų mases, taigi ir vaidinti vieną iš pirmaeilių, net pirmaujančią rolę.

TAUTININKAI

Jūsų tautininkai labai energingi ir, kaip kadaise Lietuvoj, taip dabar Amerikoj galbūt yra pasiryžę kalbėti visos Lietuvos vardu, mato dideles perspektyvas ateičiai, jaučiasi turį nepaprastų nuopelnų ir patyrimo Lietuvos valstybės kūryboje ir gal linkę manyti save vadovaujančioje pozicijoje naująją Lietuvą atstatant. Jie labai jautrūs, kai kitos grupės tėra čia linkusios jiems pripažinti tik labai nežymią rolę ir vietą. Mūsų tautininkai jaučiasi taip pat su nuopelnais ir patyrimais. Bet jie nereiškia, kaip ir socialdemokratai, iliuzijų, jog greitu laiku pasidarytų stambiausia lietuviška partija. Nors ir daugiausiai nukentėję nuo bolševikų, šiandien jie yra susilieję su kitomis nacionalinėmis grupėmis ir su tvirtu pasitikėjimu žiūri į atei tį. Visą laiką aktyviai ir lygiomis teisėmis jie bendradarbiauja bendrame Lietuvos Išlaisvinimo Komitete. Nei jie kitiems siunčia pasmerkimų, nei jokia kita mūsų partija nori čia juos "ekskomonikuoti."

(Bus daugiau)

MUMS RAŠO

Ar kartais ten pas jus, New Jersey, kas nors nepasiuto, jeigu Bagočius vėl siūlomas SLA prezidentu?... Pavyzdžiui, Keleivis tų pusgalvių siūlomą kandidatų sąrašą jau vadina "tautininkų sleitu"...

Beje, kai kun. Končius lankėsi Bostone, tai jis baliavojo ir nakvojo pas Bagočių, o ne klebonijoje...

Ar jūs matote, kaip Bagočius moka gražiai garsintis? Jam, mat, SLA nariai davę porai metų atostogų... Ha... ha... ha... Bagočius gali būti tikras, kad tos "atostogos" jam bus pratęstos neribotam laikui.

Veltui Bagočius svajoja apie SLA prezidento vietą: Jis jos nematys, kaip savo ausų...

B. J. M.

S. Boston, Mass.

Rugsėjo 21 d. Vienybėje skaitau: "Prezidentas Trumanas pareiškė, kad Korėja tikrai netrukus bus laisva ir nepriklausoma valstybė."

Ar negalima būtų gerb. prezidentą Trumaną paklausti, kiek korėjiečiai yra išpirkę karo bonų, aukavę Raud. Kryžiui, kiek jie jaunimo yra davę Amerikos armijai, laivynui ir kiek jų yra žuvę šiame kare.

Lietuviai gausiai pirko karo bonus, daug aukavo Raud. Kryžiui ir daug jaunimo tarnavo armijoje, laivyne ir daug jų žuvo, daug sužeistų. Tuo tarpu apie Lietuvą, jos laisvę ir nepriklausomybę, prezidentas — nė žodžio. Kodėl?

Joseph Ambraziejus
Brooklyn, N. Y.

LIETUVA TURI RUOŠTIS TAIKOS KONFERENCIJAI

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, — Lietuvos tebeveikiančių diplomatinių pasiuntinybių, kaip ir kituose lietuvių diplomatininiuose bei konsuliariniuose sluogsniuose jau nebe nuo šiandien buvo jaučiamas gyvas reikalas vienu ar kitu būdu, — geriausia, visuotinėje Lietuvių Konferencijoje, — išsiaiškinti eilę pagrindinių klausimų, susijusių su Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymu.

Tokios Lietuvių Konferencijos tikslas būtų aptarti bendrą lietuvių tautos padėtį Lietuvoje ir pasaulyje, pasidalinti visomis reikiamomis informacijomis ir pasiruošti prie būsimosios Pasaulio Taikos Konferencijos, kur turės būti galutinai sutvarkoma naujosios Europos teritorinė ir politinė santvarka.

Atsižvelgiant į karo pasekas, susisiekimo sunkumus, teisinę mūsų pabėgėlių padėtį bei kai kurių pasiuntinybių veikimo varžymus, šitokios Lietuvių Konferencijos sušaukimas susidūrė ir tebesusiduria su sunkiomis ir painiomis kliūtimis...

Bet šis sumanymas šiandien negali būti atidėtas į šalį, ypač kai Londone šiuo metu savo darbą dirba penkių didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministrų taryba, kuri mėgins parengti taikos sutartis su negalėtomis Europos valstybėmis ir kuri, kaip bendrai manoma, bus savotiška įžanga į būsimąją Pasaulinę Taikos Konferenciją.

Jau ir Londono Tarybos darbuos gali kilti klausimų, kurie turės ryšio su Baltijos valstybių klausimo sprendimu. Tad reikia imtis visų galimų priemonių, jog jau nuo dabar Londone dalyvautų Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos atstovai (šalia normaliai veikiančio Lietuvos diplomatinio pasiuntinio ir jam, galbūt, vadovaujant), kurie turi teisę ir tinkamus įgaliojimus veikti ir kalbėti lietuvių tautos vardu. Aišku, turi dalyvauti ir išeivijos atstovai.

Yra sunkumai, kliūtys... Bet turi būti padaryta **viskas,** nieko nesigailint, kad jau nuo dabar susidarytų toks organas!... Gana kalbų, rietenų, gražių žodžių. Ateina didelis, sunkaus, bet gyvybiškai būtino darbo metas. Pradėti reikia **dabar,** nes jei ne dabar, tai gal vėliau bus per vėlu.

Algis Daujėnas

VISUOMENĖS PINIGŲ EKVOJIMAS

Lietuvos vadavimo darbe Amerikos lietuviai veikia pasidalinę į dvi grupes: Amerikos Lietuvių Taryba ir Lietuvai Vaduoti Sąjunga. Abidvi prašo lietuvių visuomenės finansinės paramos ir abidvi yra gavusios ir išleidusios dešimtimis tūkstančių dolerių. Abidvi paskelbė atskaitas ir, jas palyginę, štai ką matom:

1. Amerikos Lietuvių Taryba nuo 1943 m. kovo 1 d. iki 1945 m. gegužio 31 d. aukų gavo $33,169.64. Per tą laiką padarė sekančias išlaidas:

Ofiso užlaikymui	$1,235.38
Kelionėms	3,607.16
Priėmimams	194.54
Konferencijoms	889.81
Spausdiniams	140.00
Inform. centrui	15,000.00
Parama užsienyje	500.00
Šalpos fondui	250.00
Spaudos atstovui	250.00
Smulkių	7.76
Viso išleista	$22,355.67
lieka	$11,756.01

2. Lietuvai Vaduoti Sąjunga nuo 1941 m. birželio 7 d. iki 1945 m. birželio 30 d. aukų gavo $29,112.33. Per tą laiką padarė sekančias išlaidas:

Raštinė ir sekretoriaus alga	$1,399.00
Seimams ir delegacijų sušaviav. ir posėdž.	9,744.38
Kelionės išlaidos	2,038.82
Smetonos laidotuvėms, vainikai ir gėlės	588.80
Knygų leidimui	6,133.14
Peticijų rinkimas ir vajai	1,865.56
Parama užsienyje	500.00
B. K. Balučiui	500.00
Viso išleista	$27,441.71
Balansas lieka	$1,670.62
Bendrai abi organizacijos aukų gavo	$60,281.97
Bendrai abi išleido	$49,797.38

Pažvelgę į išlaidas, matome, kad abi organizacijos išleido tiems patiems reikalams: raštinių užlaikymui ir kelionės išlaidoms. Tai kokis išskaičiavimas dvi raštines laikyti ir dvi grupes keliauninkų turėti ir juos siuntinėti? Ar tam, kad jie atiduotų geležinkelių kompanijoms ir viešbučiams? Visos aukos yra sudėtos geraširdžių lietuvių ir tie doleriai yra sunkiai uždirbti. Tai kokis išskaičiavimas tas aukas abiem rankom švaistyti, jei viena ranka švaistant, jų bent pusė būtų likusi būsimiems svarbiems reikalams ir tas pats tikslas būtų pasiektas?

K. J. Paulauskas

VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ

V. TYSLIAVIENĖ

LANKĖSI WASHINGTONE

Rugsėjo 20 d., Amerikos Lietuvių Misijos delegacija (Antanas Olis, A. Kumskis ir P. J. Zuris) lankėsi Washingtone ir ta proga turėjo audienciją pas Valstybės Departamento pasekretorių Dean Acheson.

Tai buvo pirmas sėkmingesnis Amerikos lietuvių visuomenės atstovų pasikalbėjimas su aukštesniu valdžios pareigūnu, dabar einančiu Valstybės Sekretoriaus, James Byrnes, pareigas.

Amerikos Lietuvių Misijos delegatams labiausiai rūpėjo sužinoti, ar Lietuvos klausimas bus svarstomas dabar vykstančioje ministrų konferencijoje Londone ir koks bus Amerikos nusistatymas, jei tas klausimas iškiltų. Be to, paliesta ir Lietuvos tremtinių reikalai, nes, kaip praneša kai kurie mūsų kareiviai, rusų agentai, su amerikiečių pagalba, juos prievarta išveža iš Amerikos okupuotų zonų į sovietų sritis.

Į šiuos klausimus gauti tiesioginiai atsakymai, daug aiškesni, negu kita delegacija, neseniai buvusi Washingtone, skelbė.

REIKIA STIPRIOS AKCIJOS

Laikraščio etika neleidžia tiesioginiai cituoti Valstybės Dept. pareigūno žodžius. Bet išvada šio pasikalbėjimo, kuriame P. J. Zuris, anot patiės Acheson, ypač vykusiai ir įtikinančiai perstatė Lietuvos klausimą, yra tokia:

Lietuvos reikalai nebus svarstomi dabartinėje ministrų konferencijos sesijoje Londone. Bet tai, žinoma, nereiškia, kad Lietuvos klausimas netrukus neiškils kitoje sesijoje. Nors Amerikos lietuviai labai stipriai perstato savo pusę, bet... yra kitų grupių, kurios lygiai įtikinančiai kalba... Kuomet paliečiamas Lietuvos klausimas, tai susiduriama su vienu iš svarbiausių diplomatinių (top diplomatic) reikalų, į kurį gali atsakyti tik vienas žmogus...

Mums gal atrodo, kad tas "vienas" žmogus, turįs raktą į Lietuvos ateitį, yra prezidentas Trumanas, bet juo gali būti ir Stalinas. Dėl to tuo tarpu galime tik spėlioti.

Bet viena yra aišku. Lietuvos ateitis yra pavojuje, ypač kai ir Valstybės Departamento pareigūnas atvirai pastebi, kad tai "ginčijamas" ar "kontroversijalus" klausimas ir yra "kitos grupės," darančios savo spaudimą.

Dėl tos priežasties, Amerikos Lietuvių Misijos valdyba New Yorke sušaukė nepaprastą direktorių susirinkimą, kuriame vienbalsiai nutarta imtis stiprios akcijos. Prie šio darbo prisideda eilė draugingų kongresmanų ir senatorių ir spalių pabaigoje nutarta šaukti Amerikos lietuvių suvažiavimą, arba antrąją misiją į Washingtoną.

Ar mūsų valdžia laikysis Amerikos idealų ar nusileis šio karo sąjungininkei, netolima ateitis parodys.

KĄGI ATŠAUKTI?

Naujienos pakartotinai reikalauja, kad Vienybė "atšauktų" vieną mano pastabą, būtent, kad kai kurie laikraščiai, jų tarpe Naujienos ir Draugas, kartais netiesioginiai naudojasi Lietuvos vadavimo pinigais. Naujienų redaktorius tai vadina "šmeižtu."

Kadangi dar neįrodyta, kad kitaip būtų, tai kągi čia atšaukti?

Ar atšaukti tai, kad Naujienų ir Draugo "reporterio" išlaidos San Francisco konferencijoje sumokėtos iš ALT iždo?

Yra ir daugiau pavyzdžių, kurių būtų galima viešai nurodyti, turint pilna ir detalią ALT atskaitą.

Bet tenkindamiesi tik tuo vienu pavyzdžiu, Naujienų ir Draugo elgesys būtų tas pats, jeigu, pavyzdžiui, Vienybė, nutarusi kur nors pasiųsti savo reporterį ar korespondentą savo reikalais, jo išlaidoms imtų pinigus iš kurios nors Lietuvos vadavimo įstaigos.

Tokius ir panašius įvykius dar būtų galima praleisti nepastebėjus, jeigu mūsų vadavimo įstaigos turėtų didelį išteklių. Bet to, kaip žinoma nėra.

Todėl, kai bereikalingai leidžiami pinigai ne tiems reikalams, kuriems visuomenė aukoja, didelė skriauda daroma Lietuvos bylai. Dėl tos priežasties mūsų įstaigos neturi lėšų atlikti daugelį darbų, kurie pirmoje eilėje turėtų būti vykdomi kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

LAIMĖJOME IR PRALAIMĖJOME

Amerika laimėjo karą ta prasme, kad priešų armijos tapo arba sunaikintos, arba nuginkluotos. Bet Amerika pralaimėjo taiką ta prasme, kad šis karas davė visai priešingus rezultatus, negu Amerikos žmonės siekė ir tikėjosi.

Amerikos žmonės, nešdami karo sunkenybes ir pavojus, užkraudami nemažai tų sunkenybių ir karo skolų savo ainiams, tikėjo, kad jie tą brangią sunkenybių kainą moka už aukštus idealus. Jie tikėjo Roosevelto, Churchillio pareiškimais, tikėjo, kad Amerika kariauja:

1) Už amžiną taiką ir ramybę pasaulyje.

2) Už laisvę "mažoms ir didelėms tautoms" nuo priespaudų, agresijų ir diktatūrų ir už pilną laisvę, pasirinkti tokią valdžios formą, kokios jie nori.

3) Už laisvę nuo bado ir skurdo.

Ar šis karas davė bent vieną iš tų rezultatų? Nė vieno.

Amerika panaikino vokiečių ir italų diktatūras Europoj, bet jų vietoj paliko baisesnę ir kruvinesnę komunizmo diktatūrą. Komunizmas dabar siaučia veik visoje Europoje. Terorizuoja ir žudo žmones milijonais. Didesnė dalis Europos gyventojų yra jau dabar jo nasruose. Ten žmonės neteko žmogaus teisių. Ten juos kaip gyvulius traktuoja ir varinėja iš vietos į vietą, atima jų turtą, išardo šeimas ir sunaikina viską, kas gražu ir kilnu. Ten pragariška padėtis, dvasinis ir fizinis skurdas, ligos ir mirtis. Ir komunizmas visu šuoliu ruošia pasauliui skerdynes, anarchiją ir tokį karą prieš kurį pereitas karas buvo tik cirkas.

D. Klinga

LITERATŪROS IR MENO PUSLAPIS

NEIŠSPAUSDINTOS KNYGOS

Bernadas Brazdžionis: Svetimi Kalnai

Daininga lietuvių tauta. Nė viena kita tauta pasauly neturi tiek liaudies dainų, kiek jų turi mūsų aisčiai — lietuviai ir latvai. Mes turime daugiau kaip šimtą tūkstančių dainų. Tai milžiniškas dvasios lobis, tai nuostabus aisčių kūrybiškumo įrodymas. Lyg tarsi pats mūsų kraujas dainuotų. Motinos lopšinė dainelė mūsų krašte jau nuo pat lopšio pradeda lydėti žmogų, lydi jį per visą gyvenimą, džiaugsme ir liūdesyje varguose ir nelaimėse, lydi jam mirštant ir į kapus keliaujant. Tik tada jau nebe daina, bet raudos, arba katalikiškai — giesmės...

Tos dainos, kurių autoriai yra žinomi ir kurios yra užrašytos bei išspausdintos, vadinasi poezija arba tiksliau — poetinė lyrika, eilėraštis, viena iš trijų pagrindinių literatūros rūšių (epas, drama, lyrika...)

Amerikos lietuvių laikraščiai daug spausdina lietuviškos lyrikos - eilėraščių. Daugumoje tai senesni autoriai, šiandien Lietuvoje jau pamiršti. Išskyrus Maironį, bene visus mūsų senesniosios kartos poetus bus pralenkę jaunesnieji ir jaunieji. Savo dvasia jie, mat, artimesni dabarties žmogui.

Senieji eilėraščiai būdavo švarūs savo turiniu, mintimis, idėjomis. Bet mūsų poetai prieš penkiasdešimt ir daugiau metų turėjo vesti sunkią kovą dar ir su lietuvišku žodžiu. Mūsų gražioji ir turtingoji kalba, mat, buvo dar nepakankamai išmankštinta moderninės poezijos menui, perdaug visokiomis svetimybėmis užtersta, taigi ir tosios poezijos forma buvo dar sunki, gramozdiška, neištobulinta.

Naujoji Lietuvos poezija čia dabar yra padariusi milžinišką šuolį pirmyn. Dainingos tautos mokyti ir talentingi vaikai dabar duoda ne tik didelio turinio, bet ir aukštos, tobulos formos kūrinių. Kas pažįsta dabartinę svetimų tautų literatūrą, tas neabejodamas gali drįsti tvirtinti, jog dabartinės lietuviškoji lyrika yra viena iš pačių geriausių ir stipriausių visoje Europoje. Gal nepatikėsite, gal jūs dar kukliai ir su nusižeminimu tebegalvojate apie "mažutę" lietuvišką poeziją, — bet taip yra, mūsų poezija jau yra didelė. Ne vien krepšinyje (basketball) Lietuva buvo Europos čempijonu. Ji jau taip pat gerai metė ir lyrinio žodžio kamuolius...

Ir kai skaitau prieš mane gulinčias knygas, dar neišspausdintas mūsų naujausios poezijos knygas, aš jaučiu, jog naujausioji mūsų lyrika yra pasidariusi ne tik aukšta savo turiniu ir forma, bet kaip dar niekados kilni, tauri, gili ir herojiška savo dvasia. Poetų klajūnų ir tremtinių poezija pritvinko tokių sodrių, tirštų, gilių išgyvenimų, tiek tragizmo, įsijautimo, iškentėjimų ir patyrimų, kiek galbūt dar niekad mūsų istorijoje.

Šį kartą norėčiau pasidalinti įspūdžiais apie kitą didelį naujosios Lietuvos poetą, tremtinį ir klajūną — Bernardą Brazdžionį.

Jo vardas, berods, nesvetimas ir Amerikos lietuvių laikraščiams. Lietuvoj jisai gi jau visas dešimtmetis kaip buvo terpiamas tarp kitų pirmaeilių lietuviškosios lyrikos kurėjų vardų. Lygiai kaip ir Kuosa Aleksandriškis, Brazdžionis yra išleidęs keletą poezijos rinkinių, buvo laimėjęs kartą valstybinę Literatūros premiją, kukliai gyvenęs ir dirbęs tik menui. Šalia to, Brazdžionis, Vytės Nemunėlio slapyvardžiu, yra pasireiškęs ir kaip neabejotinai didžiausias lietuviškosios vaikų literatūros meistras. Mūsų mažiesiems jis yra išleidęs ir kelius eilėraščių rinkinius. Nemaža dar rašęs ir literatūrinės kritikos.

Ryškiausioji Brazdžionio asmenybė — katalikiškas poetas. Katalikiškos, jeigu norite, religinės poezijos kitus ulus Brazdžionis yra pralenkęs ir mylių myliomis užpakaly palikęs. Tai modernines katalikiškos poezijos stipriausias talentas.

Baigęs aukštuosius mokslus, šiandien irgi besiartinąs irgi 40 metų amžiaus, gyveno is ramiai Kaune, rašė, tvarkė Maironio Muziejų. Sulaukė bolševikų pirmosios okupacijos... Nebėgo, pasiliko... Šiaip taip išvargo tylomis, praleido baisųjį laikotarpį... Atėjo vokiečiai... Dirbo redaktorium Valstybinėje Leidykloje. Į politiką niekad nesikišo. Bet didžiausioji jo "politika," tai dar daugiau, negu politika, buvo — Lietuva ir kūryba. Jis šiek tiek spausdino naujų eilėraščių, išleido rinktinės savo poezijos tomą, ir dabar pamatėme, kad jo poezijoje, šalia religinių, neišvengiamai iškilo pirmon vieton ir tautiniai motyvai. Kova už tautos laisvę, laisvės žygių apdainavimas, laisvės pasiilgimas, drąsos ir tikėjimo stiprinimas pasidarė jo pirmaeiliai kūrybos akstinai..

Ir kai 1944 m. vėl artėjo bolševikai, Brazdžionis jautė nebegalėsiąs išturėti antrosios raudonosios okupacijos. Tragiška ir baisu jam buvo apleisti savo tėvų šalį, prie kurios taip buvo prisirišęs, iki kaulo smegenų suaugęs, — bet jis pasirinko sunkųjį tremtinio ir klajūno kelią. Jis bėgo į vakarus, žinodamas, kad ir čia niekas gero nelaukia, bėgo apšaudomas, per bombarduojamus miestus, su tūkstančiais kitų nelaimingųjų. Atsidūrė Austrijoje, kalnuose, bastėsi iš vietos į vietą, nacių verčiamas dirbti sunkiausius ir biauriausius darbus... Ot, tegu jis pats kada nors apie tai papasakos. Tam neužtenka straipsnių, rei kėtų daugelio knygų.

Viena iš jų guli jau prieš mane ant stalo. Rankraštis. 173 puslapių rankraštis, apimąs daugiau kaip 150 eilėraščių, parašytų maždaug vienų ištrėmimo metų laikotarpyje. Tai tikras poetinis dienoraštis! Jis vadinasi — "SVETIMI KALNAI" Neišspausdinta knyga...

Ten liko lygumos ir kloniai,
Tenai senelių pelenai,
Čia svetimas dangus ir
žmonės
Ir svetimi, šalti kalnai...

Tremtinio likimo knyga. Tėvynės graužiantis ilgesys, karščiausios maldos į Viešpatį Dievą, atsiminimai, žavūs, kaip pasaka, karo vaizdai, klajojimai, vargai, bėgimas iš vietos į vietą, priverčiamųjų darbų kalnuose ir fabrikuose poezija (visai naujas motyvas!) apsimąstymai, abejonės, laimės troškimas ir tikėjimas, skausmas dėl sutremptos tėvynės, dėl visos sugriautos Europos, pasakos, sapnai, baladės... daug temų, daug motyvų storoje Brazdžionio knygoje. Tai mūsų tautos tragedijos tikslus dokumentas. Kaip minėjome, tai tikras poeto dienoraštis, tai lyrinis žurnalizmas, arba žurnalistinė lyrika. Stigo laiko ir sąlygų išgryninti stilių, ilgai apdirbinėti eilėraštį. Rašyta tiesiai, kaip jausta, kaip galvota. Tokiomis neįsivaizduojamai sunkiomis darbo sąlygomis jis čia sukūrė beveik šimtą pirmaeilės literatūrinės vertės eilėraščių.

Taigi, Brazdžionio metodas visai skirtingas nuo Aleksandriškio. Šisai rašo nedaug, distiliuodamas kiekvieną eilutę, o anasai — Brazdžionis— betarpiai: perkelia ant popieriaus savo jausmą, mintį, potyrį. Skirtinga ir nuotaika. Poetas bėglys perdaug iškankintas, perdaug šiurpių išgyvenimų matęs, perdaug klaikią tikrovę gyvenąs, kad galėtų būti tik optimistas. Jei anas kupinas kategoriško tikėjimo Lietuvos prisikėlimu, grįšime laisvę, tai tasai nenuslepia savo elegijos, nesuvaldo rezignacijos, abejonės jį graužia:

Ar nebus mūsų skausmas didysis
Vien tik lašas rasos,
Kai po kalnus ir klonius Dubysos
Vien mirtis tealsuos?...

Tai dažno eilėraščio tema, visaip besikaitaliojanti: žudynės, griuvėsiai, sielvarto upės, ašarų marios, tamsybės...
Krauju teka Nemunas patvinęs
Ir našlaičių ašarom — Neris,
Daug nebematys dangaus tėvynės,
Daug tėvų pastogėn nebegrįš.

Pro patrankų gausmą ir pro mirtį
Kas pasigailės tavęs mažos,
Tėviške, ir kas paguos tau širdį?
Niekur, niekur tako iš tamsos...

Ir svetur poetas niekur nesijaučia savas: svetimi kalnai, žmonės, gamta, viskas. Net ir —

Upelė, tekanti kalnuos,
Aš tavo vardo nežinau —
Aš tau tik svečias vadinuos
Ir tu nešauksi man: sūnau!...

Aš seno Nemuno sūnus,
Aš lapas, blaškomas audros,
Čia laisvę šauksiu pro sapnus,
Čia lauksiu tėviškei giedros...

Jis žino, kad niekur svetur neįleis šaknų. Jo troškimų, atsiminimų, svajonių centre stovi ir stovės tik tėviškė, tik Lietuva, miela draugė Aldona, kuriai poetas žino begalę palyginimų, pvz.,

Tu man buvai, kaip žemė žolei,
Kaip lapai klevui pakėlės
Ir kaip lazda senam vienuoliui
Kad nenukeliaučiau neparpuolęs
Lig savo Viešpaties pilies.

Tu man buvai, kaip sparnas paukščiui,
Kaip žiedui vėjas ir daina.
Dabar — be tolių ir be aukščių, —
Ko besulauks, ko besulauks čia
Širdis našlaitiškai viena?...

Kartais Brazdžionio daina suskamba visiškai maironiškai, lenktyniuodama savo rimtimi su amžinaisiais mūsų didžiojo atgimimo dainiaus perlais. Panašios epochos,

Kazio Šimonio piešinys

tad gimsta ir panašios epopėjos. Istorija vėl pasikartoja, tik gal dar tragiškiau, kruviniau, baisiau. Pacituosiu ištisą eilėraštį: —

Lietuva, Lietuva, tu kaip
saulė gyvas
Ir už rudenio debesio juodo.
Tu benamių sūnų už kalvų
ir kalnų
Ir daina, ir viltis, ir paguoda.

Tavo lygūs laukai, tavo pievų
takai,
Tavo vasaros aukštas dangus
Šauks mane ir vilios —
atgalios, atgalios,
Širdį skels, tartum varpas
žvangus.

Be tavų spindulių, tavo žemės
kelių
Man pailso kelionėje kojos.
Ir akis atsigaus laisvėj
tavo dangaus
Ir širdis plaks tik tavo
šilojuos.

Daug ištremta sūnų už
Altajaus kalnų,
Daugel krito kovoj dėl tavęs,
Jų mirtis ir kančia, mūsų
kelias nakčia
Tavo laisvės rytojų pašvęs...

Ne! Bet poetas nėra vien tik nusiminęs, rezignavęs. Jis tiki tiesos ir laisvės pergale, tiki su visais kitais šimtais tūkstančių tremtinių... Tai kas, kad —
Ištrėmimo kelias taip
apkarsta,
O tu juo be poilsio eini,
Tartum širdį neštumei į
karstą,
Tartum kojas degintų
ugny...

Ir kai priešai, kai pasaulis visas, tartum apkvaišęs ir girtas, "ugnies kardu grasino mums": —

"Atiduokit žydinčias sodybas,
Atiduokit ošiančias marias
Ir laukus, kur rugio žiedas
žydi,
Kalnelius, ir klonius, ir girias," ...tada —

Ir atsakė ji, tėvų žemelė,
Kaip gėlė dėjuodama šalnoj:
—Eisit ištrėmimo sunkų kelią,
Klaupsit pakelėj ir darganoj,

Vėl mane sugrįžę rasit žalią,
Saulė auksą vėl žarstys languos,
Vėl puoš Sekmines žali berželiai,
Amžiais Baltija laisva banguos!

Šimtas penkiasdešimt eilėraščių! Argi juos išsakysi? Ar bent išmanysi? Perdaug turtingas ir platus tasai ištrėmimo dienoraštis.

Norėčiau daug cituoti, bet gal jūs patys kada galėsite visai ištisai paskaityti. Nes tai tikrai dienoraštis, su visais baisiųjų metų, pastarųjų to karo metų išgyvenimais. Sakysim, poetas, sužinojęs apie Suomijos pasidavimą raudonajai meškai, skiria tuojau pat jai trumpą, vos 8 eilučių eilėraštį. Aš daug skaičiau apie Suomiją, straipsnių ir knygų, mes lietuviai, mylime šią šiaurės šalį, mūsų likimo bendrininkę ir visuomet ištikimą mūs ųbičiulę. Bet jokia knyga, jokie straipsniai man niekad taip ilgai ir stipriai nepasiliks galvoje ir širdyje, kaip šios trumpos aštuonios eilutės: —

O Suomija, granite šiaurės
išdidusis,
Nejau kaip vergė pakely tu
suklupai,
Nejau tave, kaip paukštę, savo
saujoj milžinas uždusins
Ir Vienemoiną tepriglaus šalti
kapai?..

O ne! Gyva tu būsi laisvės
žygiuos
Ir nepaskendus vargo ežeruos.
Ir tavo didvyrių kovos gėlė
išdygus
Tautų tautoms pro amžių
ūkanas žėruos!

Jeigu jūs turite pažįstamų suomių išeivių Amerikoje, perskaitykite jiems šiuos mūsų poeto žodžius. Jo lūpomis čia kalba kiekvieno iš mūsų giliausieji jausmai. Aistija myli Suomiją, — ir šios dvi seserys atgims laisvėje ir kovos vienybėje...

Šiandien gi, klajodamas Alpių pašlaitėmis, svetimų kalnų papėdėmis nerasdamas vietos kojai, aisčių poetas, tremtinys ir klajūnas, nešiojasi savo gintarinės tėvynės viziją. Ir gimsta vargstamo krašto legendos, naujos pasakos, nauji padavimai. Ir Brazdžionis užbaigia savo pirmąją ištrėmimo metų rinkinį ilga legenda apie "Šventąją Šeimą." Jam visa išalkintoji Europa vaizduojasi, kaip ... Šventoji Šeima — Juozapas, Marija ir Kūdikėlis ant rankų, — bėganti iš stabmeldiškojo Egipto žemės, bėganti parpuolanti, kenčianti ir laukianti.

O Lietuva? Mūsų šventoji
Lietuva?...
Aš regių: kyla tavo likimo
legendos...

— — — — — — — — —

Aš regiu — o regėjimas šventas ir didis!—
Kai buvai, lyg tavęs nemačiau,—
O dabar, atmainose likusi, žydi
Ir už pasakos žiedą skaisčiau.

Štai kokia dabar Lietuva poetui, štai kokia ji dabar mums visiems. Maža, bet ir viskas pasakyta šiose keliose eilutėse. Kol ji mums buvo, kol mes joje buvome, gyvenome ir į ją žiūrėjome, —tarsi jos nematėme, nesupratome, nejvertinome. Ne vienas ant jos net pykome, keikėmės, tarpusavy niršome, kerštavome. Daug kam ji atrodė bloga, negera, neteisinga, it, žiauri pamotė. Ir tik dabar, kai ji vėl tokia gyva mūsų atminimuose, ji mums didi, šventa, graži, kilni ir svajotina, ji žydi mums skaisčiau ir už pasakos gėlės žiedą!

Tokia ji yra poetui klajūnui. Tokia kiekvienam pabėgėliui ar ištremtajam. Tokia ji yra visai lietuvių tautai, likusiai kentėti raudonųjų azijatų sukaustytame kalėjime. Keliose eilutėse suskamba visa dabartinės ir ateities programa: — mūsų darbas, mūsų svajonės, triūsas ir prakaitas, vieningi žygiai ir broliška tarpusavio meilė jai vienai, mūsų skaisčiausiai pasakos gėlei — Lietuvai tėvynei...

Vytautas Stumbras

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

Apskritai, moteris myli žmogų, kurio neapkenčia ir kurį niekina. Luizė negalėjo Geraldo nei nekęsti, nei niekinti, tik norėjo būti jam abejinga. Tačiau tokiai būti jai nesisekė. Ištisomis valandomis sėdėdavo namų terasoj ir žiūrėdavo į kelią, kuriuo galėjo joti Geraldas. Ir nors buvo prižadėjusi susitikimų su Morisu vengti, bet kasdien jojo į stepus, tikėdamas su juo sutikti.

Tuo tarpu meksikietė jodinėjus į tvirtovę liovėsi. Luizė iš to padarė išvadą, kad Morisas yra sveikesnis. Vieną sykį, kaip paprastai, bežiūrėdama į stepus, staiga pamatė Geraldą. Jis jojo žingine, labai atsargiai. Viena ranka buvo jam parišta ir buvo labai išbalęs. Pamačiusi jį, kreolė suriko iš susijaudinimo ir puolė į kėdę Tačiau ne Geraldo išvaizda taip ją paveikė — dabar sužeidė jai širdį baisus pavydas, pagalvojus, kad Geraldas joja lankyti Isadoros. Tuo tarpu mustangų gaudytojas sustojo priešais hacjendą (sodybą) ir ilgai žiūrėjo į Pointdeksterių vilą. Merginos širdy suspindėjo silpnas vilties spindulėlis: gal jis apie ją galvoja? Bet tas spindulėlis vėl greit užgęso, nes Morisas nujojo paupiu toliau ir pradingo už krūmų. Po valandos laiko jis vėl sugrįžo, tačiau Luizė žinojo, kad meiliam susitikimui jo su Isadora tiekos laiko visai pakako. Prajodamas pro Pointdeksterių vilą, Geraldas vėl sulaikė žirgą ir vėl ilgai žiūrėjo į tą pačią šalį. Ach, kokia ironija? Kodėl jis toks žiaurus? Argi nebūtų geriau! jeigu tą vilą būtų abejingai aplenkęs ir nujojęs telaikydamas širdy tik saldų Isadoros vaizdą,

MYLIU!

Kitą dieną Luizė iš savo namų terasos vėl atidžiai žiūrėjo į stepus ir vėl pamatė pažįstamąjį raitelį. Morisas vėl stabtelėjo netoli vilos, kad į ją pasižiūrėtų. Luizė pasislėpė už baliustrados, o raitelis nujojo toliau ir pradingo krūmuose. Luizė neabėjojo, kad Geraldas vyksta pas Isadorą, bet šį kartą nusprendė pamatyti tai savo akimis. Ir štai, jodama Geraldo pėdsakais atsidūrė miške ant kalnelio, iš kur gerai buvo matoma don Silvio Martinezo, Isadoros dėdės, sodyba ir kelias, kuriuo turėjo joti Morisas. Bet ant kelio nebuvo nieko, o aplinkui buvo gili tyla. Kur gi tad dingo Geraldas? Argi taip greit būtų susitikęs su gražiąja meksikiete josios dėdės namuose arba sutartoje vietoje? Taip bemąstydama Liuzė staiga nugirdo kažką atjojant. Po valandėlės išjojo iš miško Geraldas. Jis buvo vienas ir jo išvaizda neleido įtarti jį slaptai susitinkant. Luizė pasislėpti nespėjo, nes josios mustangas pažino savo seną draugą ir linksmai sužvengė.

— Labą dieną panelei Luizei! — tarė šypsodamas Morisas. — Viena? Tiesa, yra man kaži kas sakęs, kad tamsta mėgsti viena joti.

— Imu pavyzdį iš tamstos. O gal tamsta nę vienas?

— Vienas, kaip ir tamsta. Viešbuty, kur dabar gyvenu, man neramu, tad kasdien atjoju į šitą akacijų giraitę pasilsėti.

— Neabejoju, nes jei būtų atvirkščiai, tai taip dažnai į čia neatjotum.

— Iš viso esu tik du sykiu čia buvęs. Bet aš stebiuosi, iš kur tamsta žinai, kad esu čia buvęs?

— Dažnai būnu savo namų terasoj, iš kur viskas matyti.

— Taip pat esu mačiusi ir jauną moterį, kuri girioje pagavo antilopę, užmesdama jai ant kaklo lasą. Iš karto dasiprotėjau, kad ji yra ta pati panelė, apie kurią tamsta esi man pasakojęs.

— Isadora?

—Taip, Isadora.

— Iš tikrųjų, ji neseniai čia buvo.

— Ir buvo tamstai labai labai maloni, ponas Geraldai?

— Taip, daug gerumo kitados ji man parodė, bet neturėjau progos jai už tai padėkoti. Kad ir labai ji man gera, vis dėlto nesiteikė manęs aplankyti, kada sirgau viešbuty.

— Gal būt maloniau jai buvo susitikti su tamsta akacijų pavėny?

— Keletą mėnesių nebuvau jos matęs ir vėl negreit pamatysiu. Šiomis dienomis išjojo pas tėvą kuris gyvena Rio Grande. O kad ji buvo pas dėdę, žinau iš to, kad esu gavęs iš jos įvairių skanių dalykų ir kad kartą atsiuntė ir laiškutį. Isadora yra dėkinga man už vieną pasitarnavimą, kurį kitados yra patyrusi.

— Kas tai buvo per pasitarnavimas, ponas Geraldai?

— Kartą buvo užpulta gaujos girtų indijonų, ir visai netikėtų aplinkybių dėka ir aš atklydau į tą vietą. Ir aš ją išgelbėjau.

— Ach, kodėl tada jos vietoj nebuvau aš?

— Nesuprantu, ką šis pasakymas reiškia.

—Būčiau tamstą įsimylėjus.

— Jei taip, tai linkiu panelei Luizei pakliūti į laukinių nagus, ir kad aš galėčiau išgelbėti.

— Juokiesi, ponas Geraldai. Nėsu kūdikis. Prašau nuo širdžiai šnekėti!

— Šneku, ką tikrai jaučiu.

Luizė, sėdėdama ant žirgo, virstelėjo į šalį ir pakišo Geraldui lūpeles.

— Daryk su manim ką nori, aš tave myliu! Myliu! — pakartojo tyliai, bet stipriai.

LUIZĖS KLUSNUMAS

Laukiniai indijonai dažnai užpuldavo plantatorių sodybas, priversdami pastaruosius kuone visada budėti. Ir dabar, po ilgokos pertraukos, raudonuodžių padermė vėl ėmė rodytis aplink plantacijas bangomis. Tokią žinią gavo ir Pointdeksterių šeima, bet niekas dėl to perdaug nesirūpino, nes namai buvo stiprūs ir atrodė kaip kokia tvirtovė. Tačiau vis dažniau ateinančios žinios apie laukinių žvėriškus darbus pradėjo veikti ir poną Pointdeksterį.

(Bus daugiau)

1886 1946

Jubiliejinis Vienybės Koncertas

JAU LAIKAS RUOŠTIS ŠITAM ISTORINIAM ĮVYKIUI

Šešiasdešimts metų, kai Vienybė tarnauja savo skaitytojams, kai gina lietuvių tautos ir lietuvių amerikiečių reikalus, kai kovoja dėl švenčiausių savo tautos teisių — Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

VIENYBĖ ĮKURTA 1886 M. PLYMOUTH, PA.

Šiai svarbiai šešiasdešimties metų Vienybės įsikūrimo sukakčiai paminėti, ruošiamas didelis, įdomus ir turtingas savo programa koncertas, kuris įvyks —

1946 m. Vasario 24 d.

Labor Lyceum Salėje

947 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y.

RUOŠIAMAS SPECIALUS JUBILIEJINIS VIENYBĖS NUMERIS

APIE ATLANTO BENDRUOMENĘ

Arba Lipmanno idėjos ir jų liūdni vaisiai

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

ANGLŲ IR PRANCŪZŲ EKONOMISTAI

Lipmanno "Atlanto bendruomenės" pagrindus, kiek jie liečia Vakarų Europą, pastaruoju laiku mėgina ekonominiais išvedžiojimais pagrįsti anglų ir prancūzų ekonomistai. Jie pritaria Lipmannui ir politikams, kurie dabar jau iš tribūnų ir per laikraščius kalba apie santarvės reikalą tarp Prancūzijos, Anglijos ir eilės Vakarų Europos valstybių, kurios dar nėra sovietų kontroliuojamos.

Britų žurnalas The Economist neseniai išvedžiojo, jog nesą reikalo tą sąjungą grįsti iš anksto sugalvotomis politinėmis kombinacijomis, o pradėti nuo paprastesnių grynai praktinio, ūkinio pobūdžio uždavinių. Prancūzų oficijozinis Le Monde tada daiktus pavadino tiesiai jų vardais: — sąjunga reikalinga tam, kad bendromis jėgomis ir Vakarų valstybių labui būtų galima eksploatuoti vokiečių Rurho krašto — Reino ir Westfalijos sričių — akmens anglį. Tas anglis reikalingas visai Vak. Europai. Jo atėmimas iš vokiečių kontrolės neleis Vokietijai kariškai atkusti, o Vak. Europa tada gerai gyvens.

Tas Vakarų "Atlanto" blokas, naudodamas vokiečių anglį, visai nenoris suformuoti kažko nedraugiško ar priešingo Rusijai. Vakarų blokui užteks vien tik anglies, kurią bendromis jėgomis eksplatuojant gimsianti "nauja Europa," — tokia, kokios nebuvo nuo Romos ir Karoliaus Didžiojo laikų, tokia, kokios nepavyko įsteigti nei Napoleonui, nei Hitleriui.

Šitaip rimtame laikraštyje, rimtu momentu, rimti ekonomistai kalba ir visai rimtai projektuoja Atlanto europiniame pakraštyje įgyvendinti naują bendruomenę, didžiosios mūsų visų civilizacijos saugotoją ir taikos garantę.

Atrodo, tarsi sapnuotum. Arba kad naujosios anglių Europos "filosofija" kuria pus moksliai gimnazistai... Tik jie save pasivadina — ekonomistais. Bet jie — modernistai. Jie nuoširdžiai mėgina pritaikinti praktikai Lipmann'o idėjas...

IŠ KO SUSIDĖTŲ "ATLANTO BENDRUOMENĖ"

Amerikiečiai, be abejo, seniai žino, iš kokių kraštų tautų ir valstybių turi susidėti toji bendruomenė.

Nors tai ilga litanija, bet smagu ją išminėti. Tai visa poezija, spalvų ir garsų įvairumas, kokį siūlo informuotas pranašas. Štai kas, šalia trijų pagrindinių — USA, Anglijos ir Prancūzijos — čia dar gali priklausyti (cituoju pagal Lipmanno eilę):

Austrija (!), Belgija, Bolivija, Brazilija, Canada, Chili, Columbija, Costa-Rica, Cuba, Danija, Domininkonų Respublika, Ekvadoras, Airija, Gvatemala, Haiti, Honduras, Islandija, Liberija, Luksemburgas, Meksika, Olandija, Naujoji Zelandija (!), Nikaragua, Norvegija, Panama, Paragvajus, Peru, Filipinai (!) Portugalija, Salvadoras, Pietų Afrika (!), Ispanija, Urugvajus ir Venezuela.

Lipmannas sutinka prie jų pridėti dar keturių "intymiai prie Atlanto bendruomenės prisišliejusių" kraštus: Švediją, Italiją, Graikiją ir Šveicariją.

Kiti Europos kraštai, anot jo, nepriklauso prie "Atlanto saugumo sistemos," bet "kontinentinei karinei pajėgai — Rusijai." Čia jis sumini Čekoslovakiją, Suomiją, Bulgariją, Jugoslaviją, Vengriją ir Austriją... Ta proga, jis visiškai nebepamini trijų Baltijos valstybių ir Lenkijos. Bet aišku, kad jos Lipmanno "strateginiame plane" guli Rusijos zonoje.

KODĖL TOKS SKIRSTYMAS?

Ir Lipmannas ne visur ligi galo atviras. Užuot kalbėjęs tikrą teisybę jis savo poetišką suskirstymą mėgina grįsti "kultūriniais" švedžiojimais, kuris galbūt atrodo įtikinantys tiems, kurie visiškai nepažįsta Europos civilizacijos pra eities ir dabarties.

Anot, pirmosios grupės tautos priklauso "Alanto bendruomenei" dėl to, kad jos susiformavo vakarietiškos lotynų civilizacijos išsiplėtojime, arba jei norima — krikščionybės išsiplėtojime nuo Viduržemio jūros ir ligi Atlanto vandenyno (net Haiti ir Liberija!). Tos civilizacijos ribos dar dabar tebežymin̄čios senosios Romos imperijos vakarines ribas. Gi "už tos Atlanto bendruomenės tiesiasi pasaulis, kuris net mūsų dienomis yra Bizantijos paveldėtojas" (!)....

Nėra jis ligi galo atviras ir kai čia pat duoda kitą pagrindą. Jis sako:

"Aš manau, kad pasaulinės tvarkos problema yra neišsprendžiama, jei mes stengtumėmės tą tvarką įgyvendinti, išeidami iš 60 ir net daugiau paskirų tautų, kurios sudaro žmoniją.

Aš tebesu užsipyręs tikėti, jog vieintelis galimas sprendimas yra — pasaulinę santvarką pagrįsti didžiausiais valstybių susigrupavimais (kansteliacijomis), kurie yra ne tik vienos kurios tautos, bet skirtingų žemės rutulio, istorinių civilizacijų lopšiai. Tik šitokiame kelyje atsiskleidžia didieji ateities pasikeitimai (transformacijos). Tik tokiu būdu jis tiki būsiant tegalima pasiekti saugumo ir pastovios taikos, kuri yra "visų civilizuotų žmonių šio karo tikslas"...

KODĖL JIS NEATVIRAS?

Iš šių išvedžiojimų matyti, kad jis galėtų įtikinti nebent be galo naivų žmogų arba šiaipjau tik paskutinį ignorantą. Kodėl Lipmannas vartoja tokius argumentus? Jis — žmogus realistas ir, berods, apsišvietęs Europos kultūros ir civilizacijos klausimais, prie kurių jis noriai šaukiasi.

Juk, kiekvienam kiaurai aiškus šitokio valstybių paskirstymo vienašališkumas, net absurdiškumas.

Kiekvienas, nors kiek pažįstantis dabartinės Europos tautų būklę, pasakys, jog yra nesąmonė, pavyzdžiui, Ispaniją priskirti prie krikščioniškosios Vakarų, arba "Atlanto" civilizacijos, o tokią giliai europietišką ir kultūriškai vakarietiškai išnokusią, daug kuo ispanus pralenkusią Čekoslovakiją skirti prie... Bizantijos, t. y. prie rusų kultūros! Ir iš viso, ką bendra turi komunistinės Rusijos kultūra su Bizantija? Nebent tik carizmą, autokratiją? Bet tai juk tik civilizacijos forma, o ne turinys. Pagaliau, juk ir lotyniškoji civilizacija buvo ir tebėra kupina tokio... cezarizmo (pats Cezaris, Napoleonas, Mussolinis, Franco....). Demokratinė, "bizantiška" Čekoslovakija davė Husą, bet dar nė vieno diktatoriaus. O krikščioniškoji, "atlantiška" Ispanija — jau net du vienos generacijos tarpe (Primo de Riviera, Franco), o praeityje — žymiausius "bizantiškus" inkvizitorius.

Lipmanno "civilizacijų" argumentuose ir skirstymuose pilna ir kitų nesąmonių. Italija — tinka "Atlantui," bet Suomija — viena iš pačių kultūringiausių ir nepaprastai aukštai etiškai bei krikščioniškai išbrendusių tautų —netinka. Filipinai ir Venezuela — tinka, bet tokia krikščioniška ir neabejotinai vakarietiškos kultūros Lenkija, amžiais kovojusi su rusų ir Bizantijos atplūdžiais — netinka. Ji net nepaminima. Naujoji Zelandija ir Domininkonų Respublika — tinka, bet trys Baltijos valstybės — paskutiniai tikrieji Vakarų civilizacijos ramsčiai rytuose — netinka ir net nepaminėti. Nekalbėsime apie Liberiją ir Haiti... Lygiai kaip ir Rumuniją ar Vengriją.

"Civilizacijos" argumentų, vadinasi, nereikėjo naudoti, nes jie ypač drastiškai įrodo Lipmanno skirstymų nepagrįstumą ir absurdiškumą. Reikėjo sakyti nuogą teisybę, kurios jis kitur nevengia. Reikėjo pasakyti: taip Rooseveltas, Churchillis mato esant reikalinga susitarti su Stalinu, tokią kainą tenka sumokėti Maskvai, kad ji kariautų su Hitleriu ir, saugok Viešpatie, nepadarytų separatinių paliaubų su Reichu, kaip kad grąsina. Kad mažiau pralietume savo kraujo, turime atiduoti Maskvai ir bolševizmui dešimtį Europos valstybių. Tokia yra mūsų strategija, tokia yra ir turi būti mūsų taktika. Kas bus vėliau — pamatysime...

Šitokia kalba būtų apsaugojusi autorių nuo "civilizacinių" nesąmonių skelbimo reikalo. Būtų likusi drąsi realisto kalba: — mes pasidalinam Europos įtakos zonomis, šeimininkaukime, kaip atrodys geriau, vieni kitiems nekliudykime, stenkimės geruoju išspręsti ginčus, prieš mus nebėr kam priešintis, ir pasaulyje bus pastovi taika...

Bet Lipmannui, matyt, buvo nepatogu atvirai kalbėti ligi galo. Jis čia pasielgė, kaip dažnai mėgsta daryti anglai: kur tik eina reikalas apie savo egoistinius ar nemalonius dalykus, tuojau kalbėti apie krikščioniškąją civilizaciją ir bibliškais žodžiais. Vis kas nors patikės. O jei nepatikės, tai bent negalės tvirtinti, kad mano tezėse trūksta kilnumo ir humaniškumo...

Bet šiandien europietį jau sunku užliūliuoti. Hipokritų ir čia pilna, bet ne mažiau cinikų. Rezultatas — visi gyvena melu ir žino, kad gyvena mele.

Tai vienintelis priekaištas realistui Lipmannui.

Visos kitos jo tezės atrodo nuoširdžios. Jis taip mano, jis taip įsitikinęs, jis taip apie Europą informuotas. Šiuo atžvilgiu su juo gali būti tik garbingos diskusijos: kitų nuomonių, kitų įsitikinimų ir kitų informacijų priešpastatymas.

Visa tai gal padėtų surasti pačią teisybę. Jei jis nėra nei amerikiečio, nei europiečio pusėje, tai gal kur nors viduryje ar šalia jų. Kas žino...

Europiečiui betgi "Atlanto bendruomenės" planas gali žymiai kitaip atrodyti.

J. VAITULIONIS
PIRMAS LIETUVIS Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.
Šventadieniais susitarus

JOHN V. BALTRUKONIS
INSURANCE & REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
TEISINGAS, SĄŽININGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIEČIAMS
81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

JULIUS PAKNIS
REAL ESTATE & INSURANCE
Sąžiningas ir skubus patarnavimas visais namų pirkimo, pardavimo ir paskolų reikalais.
133 SEELEY AVE., ARLINGTON, N. J.
Tel.: Kearny 2-3249.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

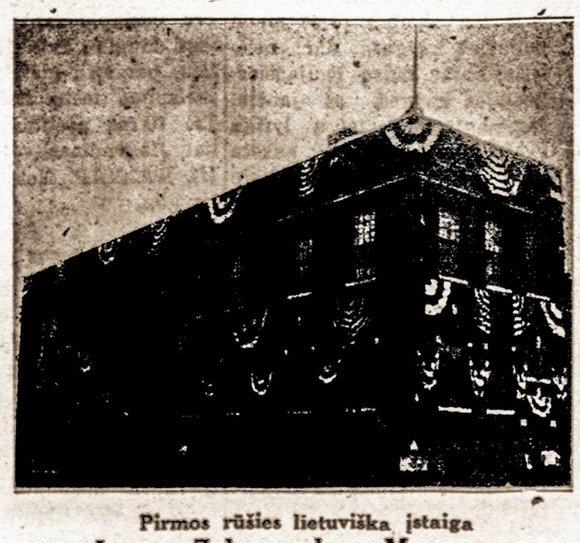

Pirmos rūšies lietuviška įstaiga
Juozas Zakarauskas, Manager
Salė susirinkimams, baliams, vestuvėms ir šiaip įvairiems pokyliams
280 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y
Stagg Street kampas Tel.: EVergreen 4-9672

THE ENGLISH PAGE

FIVE YEARS OF LITHUANIA'S RESISTANCE

In August, 1940, it was announced to the world from Moscow that Lithuania had been "admitted" into the Soviet Union as its "Fourteenth Republic." Since that time Lithuania has passed from Soviet into German occupation and back into Soviet hands again. With the defeat of the Axis enemy in Europe, Allied leaders are conferring on new territorial settlements and new boundaries for the Continent of Europe. Even in the face of these great miltary and political events, the Lithuanian nation, today still under the occupation of a foreign power, has never ceased to believe that its independence was only temporarily set aside, and that the time will come when Lithunians and all peoples of the world can again live in freedom and harmony.

Soviet destruction of Lithuanian independence, using the Lithuanian puppet Diet of July, 1940, as a tool, was carried out in violation of valid treaties and against the will of the Lithuanian people.

The President of Lithuania, as well as many other Lithuanians, fled the country in protest against the Soviet annexation. All patriots remaining under Soviet rule became subject to ruthless liquidation and deportation. All Lithuanian diplomatic representatives abroad, without exception, protested against the "incorporation", and today they continue to stand for complete national independence.

Many countries of the Allied world have refused to recognize the absorbtion of Lithuania into the Soviet Union. This unilateral Soviet decision was censured by the United States in an official statement of July 23, 1940, and the position of the American Government had the support of nearly the entire American press. President Franklin D. Roosevelt told a Lithuanian-American delegation to the White House in October, 1940, that he believed the loss of Lithuania's independence to be only temporary.

By a renewed declaration of independence and the erection of a Provisional Government in June, 1941, the Lithuanian people showed their determination to regain freedom. The Atlantic Charter was acclaimed by Lithuania as a document giving hope for Lithuania's liberation. Members of the puppet Diet publicly testified that the "incorporation" was not valid:

We, the undersigned, publicly protest against the treacherous and perfidious methods used by the Soviet Government. Neither we, nor other deputies of the puppet diet, could, and did not, express the free will of the Lithuanian nation on the incorporation into the Soviet Union.

(Kaunas, August 30, 1942.)

Under the German occupation (1941-44), the people no less demonstrated their will to freedom. They, despite severe reprisals, resisted German mobilization and the deportation of labor power to Germany. A strong underground movement was established, headed by the Supreme Committee for National Liberation, which had the backing of all political parties. The Lithuanian Underground at one time had eight clandestine newspapers and several radio stations. The platform of the Lithuanian Underground is outlined in a statement by the Supreme Committee of National Liberation.:

The freedom of the Lithuanian nation and the independence of the Lithuanian State are obsolute conditions of national existance, progress and welfare.

The sovereign state of Lithuania has not ceased to exist because of its occupation by the Soviet Union, or becuase of its occupation by the Reich.

The Committee calls on all Lithuanians to cooperate in mutual understanding and in the spirit of unity in the relentless struggle for Lithuania's freedom.

The same spirit continues under the present Soviet occupation of Lithuania, Soviet radio broadcast and other sources admit that there is marked resistance to Soviet rule. Thousands of Lithuanian refugees who have fled to other lands, seeking the protection of the Western Allies, emphatically refuse to be returned to the Soviet-occupied homeland, unless the Russians restore Lithuania's indepedence and withdraw their troops in accordance with the principles of the Atlantic Charter. This fact is a **living proof of the injustice inflicted upon Lithuania by a nationalistic and stronger neighbor.**

The decisions of the conferences of the Big Powers, such as those of Moscow, Teheran, and Yalta, maintained absolute silence on the Baltic question. The Lithuanians, however, felt that their case had been discussed, and they continued to hope for justice. This hope was substantiated by the fact that after the Yalta Conference an official statement to the press by Acting Secretary of State Grew announced that "the status of the Baltic States has not changed."

In his radio report to the nation on August 9, 1945. President Harry S. Truman emphasized that "no secret agreements were made at the Potsdam Conference." Bearing this statement in mind, the Lithuanian nation finds additional basis for its confidence in the strength of moral principles and in the idealism of the American people.

Walter Vaitkus, an American-born refugee from Lithuania, who recently arrived in this country by way of Sweden. Through the financial assistance received from the United Lithuanian Relief Fund he was able to continue his medical studies for one years in Sweden and return to this country. At the present time he is residing at 1219 W. Thompson St., Philadelphia, Pa.

The United Lithuanian Relief Fund, a member agency of the National War Fund, is providing relief to the war-distressed Lithuanians in their homeland and in the various countries of Europe.

UNDERGROUND MOVEMENT

The underground movement for freedom in Lithuania is very strong. Soviet authorities tried to hunt down Lithuanian patriots in the woods but, meeting with stubborn resistance, abandoned the idea. The greater part of the Lithuanians summoned for military duty do not report for service. According to some estimates, only 15 or 20 percent of the men drafted in western Lithuania have reported for duty.

As under the German occupation, enermous quantities of underground pamphlets and leaflets continue to be distributed. Patrons of cafes cannot leave their coats in the cloakrooms without finding the pockets stuffed with such leaflets. The same is true in theatres, boarding houses, restaurants and even in hair-dressing establisments. This underground literature urges the people to continue the struggle for freedom, reminding them that they must rely upon their own strength only and that they must have no illusions whatever about their neighbors to the east or to the west.

THE WAGON
(RATAI)

By JUOZAS TYSLIAVA

Four gray wheels and two bay horses
Hasten up the hill;
A man's years are not accustomed
Ever to stand still.

Sunshine gilds the beasts and wagon,
Wheels and hoofs cut weeds;
O'er the world speed on afleeting
A man and his steeds.

Whirling winds whine, wail, and whistle
From a mountain bare:
Is that you, O Fortune, Fortune,
Standing headless there?

Four gray wheels and two bay horses
Speed the human load,
Up and down the all-observant
Silent serpent-road.

Translated from Lithuanian

By NADAS RASTENIS

AMERICAN BILL OF RIGHTS PROPOSED FOR ALL NATIONS

World Bill of Rights Association, Inc., recently formed. Congressman Alvin E. O'Konski of Wisconsin President

The establishment of a new organization—The World Bill of Rights Association, Inc., — whose aim is to insure here and found abroad a true understanding and respect for the American philosophy of life as codified in the Bill of Rights, was announced yesterday in New York, on the 156th anniversary of the enactment of the Bill. Its founders proclaim that the initiative assumed by them agrees with the desires of millions of Americans who at the peak of American military power would like to see an equally powerful American moral force on the march, securing liberties and freedom to the world. They trust that from a nuclear shape the organization is today, it will embrace shortly large mases of citizens, to whom the principles contained in the Bill of Rights are the only criterion for democracy in any country and in any part of the globe. They believe that no other interperation of democracy can be considered genuine and true.

The founders of the World Bill of Rights Association, Inc., are prominent representatives of those Americans who believe that while their ancestors left their former countries in order to seek freedom and benefits of the American system, their sons and grandsons have the right and duty to pay their debt to America by carrying these American ideals back to their old countries. They are Americans of Estonian, Finnish, Hungarian, Latvian, Lithuanian, Polish, Serbian, and Slovak descent. They can certainly better appreciate the blessings of the American institutions and way of life because the experience of oppression and intolerance which they fled is more recent for them than with many other Americans. Therefore, they truly know what is oppression and they know what is freedom.

The founders expect that others groups of our citizens who share their love for a true freedom and a true democracy will join the ranks of this new movement.

They subscribe to the idea that modern weapons and means of communication changed the globe into a truly one world. In such a world freedom is indivisible, it must either expand and be open to all humanity, or perish. At a time when the United States, after the victorous conclusion of the bloodiest war of history emerged as the most powerful nation in the world, it is a unique chance and responsibility for America to use this power to protect and introduce democracy based on real freedom everywhere. This is also the best and main assurance of the United States security for the future.

The aims and objectives of the World Bill of Rights Association, Inc., are in part expressed in its Constitution in the following way:

"To preserve and defend the Constitution of the United States of America and the Constitutions of the constituent States of the United States of America.

"To preserve for all Americans every democratic freedom contained in the Federal Bill of Rights.

"To advocate the adoption of a World Bill of Rights, whose principles and provisions shall be based on our own Federal Bill of Rights, the Atlantic Charter and the Four Freedoms.

"To seek by all lawful and peaceful means the establishment of the principles of the Bill of Rights, of the Atlantic Charter and of the Four Freedoms in all coutries of the world.

"To engage in any and all lawful educational activities anywhere in the world which contribute to the progressive achievement of these aims and objects.

"To support the Constitutional Government of the United States and all Americans extending such a World Bill of Rights to all peoples of every nation upon the face of the earth.

"To bring about the fulfillment of the aims and purposes of the Atlantic Charter and the Four Freedoms in the name of which our country entered World War II."

The temporary Executive Board of the World Bill of Rights Association, Inc., is as follows: President — Hon. Alvin E. O'Konski, Congressman from Wisconsin; 1st Vice President — Dr. Tibor Kerekes, professor at Georgetown University, Executive Secretary of the American Hungarian Federation; 2nd Vice President — Dr. John Torpats, economist, author and writer, representing the Central Committee of Estonian-American Organizations; 3rd Vice President — Gustav Kosik, editor of the "Slovak Amerike;" 4th Vice President — Richard Hermanson, writer and highschool teacher, representing the Latvian Americans; Executive Secretary — Rev. A. A. Skoniecki, Executive Secretary of the Coordinating Committee of American Polish Association in the East, author and writer; Recording Secretary — Rev. John Balkunas, Trustee of the Lithuanian R. C. Federation of America; Treasurer—Milan Obradovich, Vice President of the Serbian National Defense Committee.

The qeadquarters of the Association are temporarily located at 103 Park Avenue, Room 511, New York 17, tel. MUrry Hill 5-6486.

INFORMATION MISCELLANEOUS

According to Soviet sources, of the four clerical seminaries in Lithuania that were formerly functioning (Vilnius, Kaunas, Telšiai, Vilkaviški), only those of Kaunas and Telšiai are now open. The Theological - Philosophical Faculty of Lithuania has been closed.

During their retreat from Lithuania, the Germans dynamited the church of Radviliškis and killed several women at their devotions.

Lithuanian farmers find production difficult because of the Bolshevik system of taxes in kind. The Soviet regime is continuing its well-known system of collectivization of land and other property. Any larger farms that now remain are being taxed out of existence.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS
8—10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Šventadieniais susitarus
Tel. Evergreen 8-9219

DR. BLADAS K. VENCIUS
499 Grand Street
(Dantų Gydytojas)
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel.: ofiso STagg 2-0706
Namų—JAmaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
221 So. 4th Street
(DANTŲ GYDYTOJAS)
VALANDOS
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

ĮVAIRIŲ DRABUŽIŲ SIUVYKLA

Siuvami įvairūs drabužiai moterims, vyrams ir vaikams pagal užsakymus. Drabužiai siuvami pagal vėliausias madas.

Reikalingi darbininkai: apreiteriai, preseriai ir rankiniai suvėjai. Alga gera. Patyrimas nereikalingas. Praneškite apie šias geras progas savo pažįstamiems.

JUOZAS LUGAUSKAS
168 ROEBLING STREET, BROOKLYN, N. Y.

SCHOLES BAKING INC.
V. LUKAS, savininkas
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y

Mūsų duona pristatoma į kitus miestus. Mūsų kepyklo je galite gauti vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms pyragų.

Tel.EVergreen 4-8802

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Įsteigta 1882 m.
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

DARIAUS GIRĖNO PAMINKLO IR SUVAŽIAVIMO REIKALU

Brooklyno ir apylinkės draugijoms buvo išsiuntinėta tokio turinio laiškai:

Gerbiamieji lietuviai:

Nuoširdžiai kreipiamės į Jus, turėdami vilties, kad Jūs mielai įvertinsite šio reikalo svarbą ir priimsite mūsų prašymą.

Draugijų išrinktas komitetas pastatyti paminklą Brooklyne mūsų garbingiems lakūnams Steponui Dariui ir Stanislovui Girėnui, deda pastangas baigti šį kilnų reikalą. Bet vis yra kliūčių, kurios sulaiko pradėtą darbą.

Paskiausioji draugijų konferencija, įvykusi 1943 m. birželio 6 d., Brooklyne, nusistatė prieš Lituanica Aikštę, kuri pradžioje buvo užgirta paminklui statyti ir patarė komitetui teirautis naujos vietos. Šiuo reikalu buvo kreiptasi į New Yorko miesto Parkų Komisijonierių p. Moses ir gautas atsakymas: viešam parke paminklam vietos apribotos ir, be to, turėtų būti aukštos vertės paminklas. Nutarta pasitenkinti Lituanica Aikšte.

Taipgi minėtoj konferencijoj buvo svarstyta sumanymas pagerbti kovojančius ir žuvusius lietuvius karius kare, kartu su Dariaus Girėno paminklu.

Bet svarbiausias klausimas, be kurio negalima pradėt paminklą statyti, tai pinigai. Paminklo Fonde yra $2,698.76. Tai neužtenka tinkamam paminklui pastatyti. Esame priversti prašyti draugijas aukų paminklo naudai. Jas malonėkite siųsti čekiu ar money orderiu išrašant **Darius Girėnas Monument Fund** ir adresuokite mūsų iždininkui Mr. John Spurga, Port Jefferson Station, Long Island, New York.

Taigi, svarstymui šių ir kitų klausimų, yra šaukiama Brooklyno ir apylinkės lietuvių organizacijų, parapijų, draugijų, klubų, chorų konferencija, į kurią yra kviečiamos ir tos draugijos, kurios dėl kokių nors priežasčių nėra gavusios kvietimo.

Konferencija įvyks spalių 14 d., sekmadienį, lygiai 2 val. po pietų, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo svetainėje, 280 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

Atstovus teikitės siųsti vieną nuo draugijos ir po vieną nuo kas penkiasdešimts narių. Taipgi prašome nakščiau pažymėtus klausimus svarstyti ir įgalioti jūsų atstovus pateikti pasekmes konferencijai.

Po konferencijos 6 val. vakare, toj pat salėje įvyks užkandžių ir vaišių pramoga, pagerbimui mūsų didvyrių lakūnų Dariaus ir Girėno dvylikos metų sukakties nuo skridimo proga. Įžanga $1.25.

Konferenciją šaukia bendrai keltas Brooklyno draugijų ir Paminklui Statyti Komitetas.

Dariaus Girėno Paminklui Statyti Komitetas.

Žuvo vienybiečių giminės Lietuvoje

Vienybės skaitytojai, Juozas ir Ona Malinauskai, Camden, N. J., gavo iš Lietuvos laišką, kuriame pranešama, kad nuo vokiečių kulkų žuvo Juozas ir Marijona Batviniai, gyvenę netoli Raseinių. Marija Batvinienė, Onos Malinauskienės sesuo, buvo Amerikos pilietė ir maža parvežta į Lietuvą. Žuvusieji Batviniai palikę 2 dukreles ir sūnų.

Lietuvės šokėjos šoks kitataučiams

New York War Fund šį sekmadienį, rugsėjo 30 d., 2:30 popiet, Bronx Parke, Botanical Garden, turės parengimą, į kurį yra pakviestas ir lietuvių tautinių šokių šokėjų grupė. Šiame parengime dalyvauja virš 15 tautų. Tikimasi, kad šiame parengime dalyvaus keliasdešimts tūkstančių publikos. Turėtų ir lietuviai susidomėti šiuo parengimu.

Ta pati šokėjų grupė šį penktadienį dalyvauja Y W C. A Brooklyn, N. Y. Šokiams vadovauja Bronė Brundzienė.

Antanas Jokubauskas prašomas atsiliepti

Esu gavęs Antano Jokubausko giminaičio laiškelį, rašytą iš Belgijos. Atsidūręs tragingoj padėty, prašo manęs suieškoti jo dėdę Amerikoj. Dėl atsargos, neskelbiu jo pavardės. Antanas Jokubauskas, jo dėdė, gyvenąs Amerikoj apie 50 metų, esąs apie 65 metų amžiaus. Gyvenęs Salem, Mass. Prašau Antano Jokubausko veikiai atsiliepti. Vienybės skaitytojų prašau padėti man Antaną Jokubauską ar jo šeimą surasti.

Kl. Jurgelionis,
32-12 54th St.,
Woodside, L. I., N. Y.

Europa su 4000 Amerikos karių

Rugsėjo 24 d. į New Yorką atplaukė didžiulis vokiečių laivas Europa po Amerikos vėliava. Šioje pirmoje nuo 1939 m. to laivo kelionėje į Hamburgą atgabenta virš 4,000 kareivių.

Prieplaukoje susirinko tūkstantinė minia laivo pasitikti. JAV maršalas, James E. Mulcahy, pirmasis įlipo į laivą formaliai perimti laivo nuosavybę Amerikos vardu.

Europa yra trečias didžiausias laivas pasaulyje, vokiečiams kaštavęs 17 milijonų dolerių pastatyti. Dabar jis perduotas Amerikos laivynui.

Elevatorių streikas vis dar tęsiasi

New Yorko didžiųjų namų elevatorių tarnautojų streikas, prasidėjęs šią savaitę, vis dar tęsiasi ir, kaip atrodo, gali išsiplėsti. Dėl streiko New Yorke suparaližiuotas biznio gyvenimas. Streikininkai reikalauja pakelti algas, sumažinti darbo valandas ir kontraktų. Atrodo, kad streikas gali paliesti ir gyvenamuosius pastatus.

Grįžo iš atostogų

Vienybės skaitytoja Bronė Markūnienė iš Bronxo, grįžo iš atostogų, kurias ji praleido vienybiečių Kalinauskų ūkyje, Connecticut valstybėje.

Ieškomi

Juozas Waneikis ieško savo brolio Jono Waneikio, prieš 38 metus pasišalinusio iš Paterson, N. J. Turintieji žinių apie jį, prašomi pranešti šiuo adresu: Mr. J. Waneikis, 2061 Gates Ave., Brooklyn, N. Y.

Vienybė yra ne tik seniausias, bet ir geriausias Amerikos lietuvių laikraštis.

TAUTINIO KARO FONDO VAJUS

Dosni Amerikos visuomenė šio karo metu, ir jį užbaigus, sušelpė ir tebešelpia šimtus milijonų žmonių. Šis šelpimo darbas labai žymia dalimi eina per Tautinį Karo Fondą — National War Fund, kuris jungia plačiai žinomas labdaros ir šalpos organizacijas, kaip USO, War Prisoners Aid United Seamen's Service ir pan., o šalia jų keliolikai tautų šelpti fondus, kurių tarpe ir United Lithuanian Relief Fund — Bendrąjį Amerikos Lietuvių Fondą. Mūsų Fondas yra National War Fund narių nuo 1944 m. liepos 30 d.

BALF tikslas yra šelpti nukentėjusius nuo karo ir jo pasekų lietuvius kiekviename krašte, kur tik įmanoma pasiekti, teikiant visokią reikalingą pagalbą maistu, pinigais, vaistais, drabužiais ir kitomis priemonėmis.

Iš National War Fund Bendrasis Amerikos Lietuvių Fondas praeitais metais yra gavęs 356,500 dolerių. Šiems 1945-6 metams yra numatyta 600,000 dolerių.

FONDO VAJUS

Šiais metais, kaip ir kasmet, National War Fund rengia vajų. Jis prasidės spalių mėn. 1 dieną. Jo tikslas — surinkti 115 milijonų dolerių ateinantiems metams aukščiau minėtiems kilniems ir svarbiems tikslams. Vajus tęsis visą mėnesį.

Kiekvieno lietuvių kilmės amerikiečio pareiga yra prie šio vajaus prisidėti ir dalyvauti didžiajame žmonijos šelpimo darbe. Turime neužmiršti, kad National War Fund yra lietuvių šelpimo reikalą tinkamai įvertinęs, prisidėdami prie vajaus darbų vykdymo, parodysime savo gerą širdį kenčiančiai žmonijai ir ištiesime pagalbos ranką tūkstančiams savo artimųjų.

KAS DARYTINA VAJAUS REIKALU

1. Svarbu, kad tuojau susidarytų vietiniai lietuvių komitetai iš įvairių organizacijų atstovų prie bendrų National War Fund (Community Chest ar kitais vardais komitetus) vajaus vadovybių kiekviename mieste, miestelyje ar kaime, kur yra bent keli lietuviai amerikiečiai, prisitaikant prie vietos veiklos sąlygų.

2. Organizacijų atstovų pasitarimus turėtų sušaukti BALF skyriai ir apie susidariusį komitetą tuojau pranešti vietiniam National War Fund, Community Chest ar War Chest Drive Committee ir BALF centrui.

3. Nurodymų vajaus komitetams duos vietiniai National War Fund vajaus komitetai ir mūsų įstaiga.

Bendro Amerikos Lietuvių Fondo Direktorių Taryba kviečia ir prašo visus lietuvius stoti šion didelėn talkon visu pajėgumu ir širdimi. Prisiminkime alkstančius ir vargstančius, po išgriautą Europą išmėtytus lietuvius. Visos jų viltys ir mintys yra atkreiptos į mus, į Ameriką. Neapvilkime jų.

BALF Direktorių Taryba
19 West 44 Street,
New York 18, N. Y.

Aukokite drabužius vargstantiems Lietuvos žmonėms.

Maspetho Lietuvių Namo b-vės šėrų pardavimo vajus

Direktorių susirinkime, rugsėjo 13 d., nutarė stengtis parduoti daugiau šėrų, kad būtų galima pradėti statyti Auditoriją, nes planai jau paruošti.

Šėrai parduodami po 25 dolerius vajaus laiku, o po vajaus, tikimasi, šėras bus padvigubintas.

Bendrovė gauna kas mėnuo nuomos $900.00 į metus už "Lunch Wagon," o po trijų metų gausim $1,200.00 į metus.

Kreipiamasi į vietos ir apylinkės draugijas, klubus ir veikėjus prisidėti prie šio kilnaus darbo, iš kurio turėsite progos visi lietuviai pasidžiaugti.

Tikimasi, kad pavieniai ir draugijos parems kilnų darbą.

Pereitą savaitę pirko šėrų: A. Masiulis, J. Pollackas ir Vincas Kuras.

Bendrovės direktorių susirinkimai esti pirmą penktadienį mėnesio, L. Klubo salėj 60 39 56 Drive, Maspeth, N. Y.

P. Šl.

Moterų Vienybės narių pobuvis

Moterų Vienybės pobuvis įvyksta sekmadienį, rugsėjo 30 d., 1 val. Atkočaičių vasarvietėje, 1724 Brookway Ave., Far Rockaway, tarp 17-19 Beach. Visos Moterų Vienybės narės su šeimom ir draugais kviečiamos dalyvauti.

Narės, nutarusios dalyvauti, prašomos pranešti pirm. U. Bacey Ma. 6-4255, arba sekr. O. Valaitienei Ev.8-7871

Pranas Stankūnas dainuos operoje

Rugsėjo 30 d. Barbizona Plaza teatre, 101 W. 58 St., New Yorke, statoma Il Travatore opera, kurioje dainuos žinomas dainininkas lietuvis Pranas Stankūnas.

Rudens puota

Šį šeštadienio vakarą, rugsėjo 29 d., Tautininkų Klube, 337 Union Ave., įvyksta rudens laikotarpio puota (Beer Party) į kurią yra kviečiami visi klubo nariai, jų kaimynai, ir draugai. Bus draugiškas pasižmonėjimas.

TARZANAS IR TARZELĖ — Edgar Rice Burroughs.

Iš užpakalio, visai netikėtai, išalkęs liūtas visu smarkumu šoko į būrį bezdžionių, besiruošančių užmušti Tommy Tai buvo baisus įspūdis ne tik bezdžionėms, bet ir baltajam berniukui.

Baisiai išgąsdintos plaukuotos bestijos, kaip bematant, šoko į medžius. Bet viena iš jų nesuspėjo ir ją nutvėrė išalkęs ir piktas liūtas. Kitos bezdžionės, drebėdamas, žiūrėjo iš viršaus.

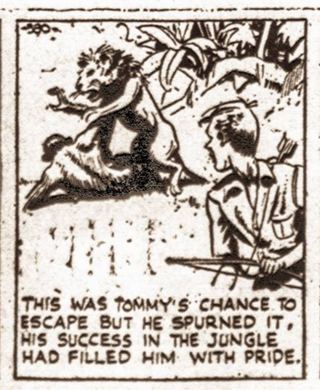

Dabar Tommy turėjo puikios progos pabėgti iš nelaimės. Bet jis nebuvo ~~iš tų~~, kurie bėga iš kovos lauko. Drąsusis berniukas suspaudė rankose ginklą ir, atsigrįžęs, žiūrėjo į pasibaisėtiną vaizdą.

Tiek kartų laimėjęs pavojingas kovas, dabar Tommy tikrai norėjo įrodyti savo drąsą. Jis ištempė savo lanką ir rengėsi padaisti į įsiutusį žvėrių karalių savo aštrią ir taiklią strėlę.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery

LICENSES

Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. GB 1820 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 640 Bushwick Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

LENA IMPERIAL
640 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1570 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 6223 — 14th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

GEORGE N. KING
6223 — 14th Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1920 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 7113 — 5th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

MILTON BLATT
7113 — 5th Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 10515 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 239 Central Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

MARIA BIONDO
239 Central Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 5094 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 166 South 4th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

HARRY OSTROW
166 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7508 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 277 Sumpter Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

JACK RAKOFF
277 Sumpter Str., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1639 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 507-509 Ditmas Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

HYMAN VOLPER
(King Charles Food Center)
507-509 Ditmas Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 1472 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 459 Stone Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

BENNY GOLDBERG & NATHAN LUBIN
d-b-a Famous Delicatessen
459 Stone Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 4756 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 56-58 Lorraine St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

HYMAN BEREZ
56-58 Lorraine St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 8418 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 10-41 Manhattan Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

ANTHONY B. ARLAUSKAS
Andy's Tavern
10-41 Manhattan Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 7707 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 6504 Bay Parkway, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

ANGELO PELLEGRINO
Bay Parkway Tavern
6504 Bay Parkway, Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 1590 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 8715 — 18th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

JOHN OLIVER
8715 — 18th Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 15046 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1399 Broadway, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

MARCANTONIO GARGALIANO
(Pine Restaurant)
1399 Broadway, Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 319 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 373 Palmetto Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

ADOLF WALTER
373 Palmetto St., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA
ALUDĖ
KARŠTI UŽKANDŽIAI
KASDIEN
★
Patogi vieta užėjimui
su MOTERIMIS
★
Alus. — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
Kasdien muzika ir šokiai.
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

Memories of Lithuania
RADIO HOUR
Saturdays, 5:300 to 5:30 p.m.
Station WEVD—1330 kil,
500 Watts
Director—JACK J. STUKAS
429 Walnut St., Newark, N. J.
Tel. MArket 2-5360

REIKALINGI darbininkai plieno dirbtuvėje. 78 c. į valandą. 40 valandų savaitė. Už viršlaikį mokama $1.17 į valandą.
THOMAS W. KILEY & CO.,
57 Grand St., Brooklyn, N. Y.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N.Y.

CLEMENT A. VOKETAITIS
VOKIETAITIS
Advokatas
41-40 74th Street,
Jackson Heights, N. Y.
NEwtown 9-5972

Lietuvių Radijo Draugijos Vakarinės
7:30 PROGRAMOS 7:30
J. P. GINKUS, Direktorius
KETVIRTADIENIAIS 7:30 WWRL 1600 kc.
Gyvuoja virš 12 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika.
(Vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai.)
J. P. GINKUS, pranešimų direk., 495 Grand St., Brooklyn, N. Y. EV. 4-7142
A. JEZAVITAS, Muzikos vedėja, EVergreen 8-3626
VIOLET PRANCKUS